

Izhaja vsak petek. Izdaja Časopisno-založniško podjetje »Primorski tisk« v Kopru. Naslov uredništva in uprave: Koper, Kidričeva 26, tel. 170. Posamezni izvod 10 din. Celoletna naročnina 500 din, polletna 250 din, četrtletna 130 din. Za inozemstvo znaša letna naročnina 1900 din ali 3,5 am. dolarja. Bančni račun 602-70-1-181. Prilogo »Uradni vestnik okraja Koper« prejema naročniki brezplačno. Rokopisov ne vračamo.

Iz vsebine

Plodno delo kulturnih krožkov
Italijanske manjšine
Slovenski Jadran odkriva
Kako upravljajo v tovarni
»Javor«
Za turizem in gostinstvo na
Koprskem
Občina Hrpolje razvija svoj
gospodarski načrt
Bogato in pestro življenje
Živahne priprave na volitve
SZDL
Pokopališče antičnega Hall-
aetuma
Gostovanje koprskih pevcev
v Trstu
Vprašanje pralnic, šivalnic in
menz
Tudi v Postojni kontrola cen

VELIČASTNO DOMOLJUBNO SLAVJE V PIVKI

S krvjo zapečateneno bratstvo

Kot solza čista nebesna sinjina, čezno pa se je namerilo rumeno sonce — le da ni imelo prave moči spriti ostrega vetra, ki je bril in pometal po cestah in logih. Takšno jutro se je rodilo v nedeljo v Pivki za njen velik praznik. Od blizu in daleč so prihili državljani na prireditve,

kakršnih je bilo letos malo tudi drugod, ne samo pri nas v koprskem okraju.

Že v soboto popoldne so organizatorji prireditev v lepo okrašeni sindikalni dvorani znanega

lesno industrijskega kombinata Javor položili na katafalk zbrane ostanke padlih borcev, ki so že v zarji svobode dali svoja mlada življenja, da bo njihovo ljudstvo lepše živelo. Številni Pivčani so na tistem odru počastili njihov spomin, ko so jih po končani svečani akademiji v soboto zvečer obiskali in se poklonili njihovem spominu. Spominjali so se ob tej priložnosti hudih dni maja 1945, ko so padli junaki z naglimi koraki osvajali svobodo in osvobajali domovino stoletnega sovražnika. V krvavem boju niso mislili na smrt: poiskala jih je sama. Na slovenskih tleh so s svojo srčno krvjo zapečatili večno bratstvo jugoslovanskih narodov Dal-

(Konec na 7. strani)

Tudi spomenik padlim borcem v Pivki so preselili izpred poslopja ObLO na novi prostor ob vnožju Habjanovega griča, kjer bo sredi novega parka tvoril skupaj z novo grobnico organsko celoto. Na sliki: mali rod že uživa svobodo in lepše življenje, ki so mu ga priborili padli borci, zato bo njihov spomin večno živel med nami

Indonezijski premier Džuanda Kartavidžaja je med svojim obiskom v Jugoslaviji obiskal med drugim tudi Postojnsko jamo. Minulo nedeljo dopoldne ga je v imenu koprskega okraja tamkaj pozdravil Albin Duja, v imenu postojnske občine pa njen predsednik Jože Baša. Druga prijatelja iz daljne dežele so pozdravili tudi postojnski pionirji in mu darovali lepe šopke nageljnov (Foto Filač, Postojna)

Volitve v zadružne svete

V koprskem okraju bo do 9. novembra izvoljenih 1387 članov zadružnih svetov, ki bodo sestavljali nove samoupravne organe 39 kmetijskih zadrug. V pivški občini so zadružne svete izvolili že 12. oktobra, v koprski, izolski, postojnski, ilirsko-bistriški in v sežanski so bile volitve minulo nedeljo, medtem ko bodo v občinah Divača, Hrpolje in Piran najkasneje do predvidenega roka.

Nedeljske volitve na področju petih občin našega okraja so dokazale živo zanimanje volilnih upravičencev za bodoče delo zadružnih svetov. Volitve so bile skoraj povsod zaključene v dopoldanskih urah z domala 100% udeležbo in so bile le zunanja manifestacija izvajanja naše gospodarsko-kmetijske politike. Pred volitvami so bil namreč polletni občni zbori, na katerih so člani zadrug temeljito preresetali svoje probleme in naloge v zvezi s povečanjem kmetijske proizvodnje in sprejeli vrsto napotkov za delo zadružnih svetov.

Rekord domačega turizma

Pretekli teden je bila v Zagrebu konferenca o stanju in perspektivah domačega turizma. Na konferenci, katero je sklicala Turistična zveza Jugoslavije in so se udeležili predstavniki iz vseh ljudskih republik Jugoslavije, se je izkazalo, da ima piranska občina večkratni rekord in očitno prvo mesto v tako imenovanem domačem turizmu. K temu je vsekakor pripomogla pravilna politika piranskega ObLO glede dodeljevanja zapuščenih stavb raznim kolektivom, da uredijo v njih prostore za čim prijetnejši oddih svojih članov. Tako se je od leta 1955, ko je bilo na področju piranske občine vsega 15 počitniških domov, to število povečalo v letošnjem letu že na 75 polno poslojujčih domov. Še očitneje je razviden ta razvoj iz naraščanja števila ležišč, števila gostov in števila nočitev. Leta 1955 (ki je pomenilo prvo rekordno povojno turistično leto!) sta bila na 424 ležiščih v omenjenih

15 domovih skupno 2302 gosta, s skupno 22.574 nočitvami. Letos pa se je število razpoložljivih ležišč v domovih povečalo že na 2444. V 75 počitniških domovih Pirana, Fiese, Belega križa, Pacuga, Strunjana, Portoroža, Lucije in Seče je bilo letos 15.566 gostov, ki so dali skupno 137.784 nočitev. Pri pomniti pa je treba, da letošnje številke niso dokončne, ker so nekateri domovi še odprti in pa, ker od vseh domov še niso bila dostavljena zaključna poročila.

PRIDVOR — SEČA — KODRETI OBNOVLJENA KRAJEVNA IMENA

Sekretariat Izvršnega sveta LRS za zakonodajo in organizacijo je pred dnevi izdal odredbo o preimenovanju in o združitvi nekaterih naselij. S to odredbo se med drugim preimenuje Sv. Anton nad Koprom v Pridvor in Sv. Jernej pri Portorožu v Sečo, naselji Kodreti in Erzelj v sežanski občini pa se združita in bo njuno skupno krajevno ime Kodreti.

Prizadevanja za izpolnitev plana

Pazljivo so odborniki Občinskega ljudskega odbora Postojna preteklo soboto poslušali poročilo o izpolnitvi občinskega družbenega plana v prvem polletju, ki ga je podal predsednik sveta za družbeni plan in finance Alojz Dužnik. Zato je bila tudi razprava o poročilu nadvse živahna in lahko to zasedanje ocenimo kot eno izmed najbolj plodnih in vsestransko razgibanih.

KAŽE, DA BO TUDI LETOŠNJI Družbeni PLAN DOSEŽEN

Družbeni proizvod družbenega sektorja gospodarstva — razen kmetijstva — je dosegel 115,2% v primerjavi s prvim polletjem lanskega leta, to je skoraj za en odstotek več, kakor znaša letno povprečje po družbenem planu. K temu je v veliki meri prispevala večja proizvodnja industrije in obrti, pa tudi večji promet trgovine in gostinstva.

TUDI NA PODROČJU INVESTICIJ NAPREDEK

Podatki o gibanju investicij kažejo, da bodo v glavnem letos izpolnjene naloge s področja trgovine in gostinstva, v stanovanjski izgradnji in komunalni

dejavnosti pa bodo znatno presežene. V prvem polletju je bilo mnogo denarja vloženega za ureditev ter opremo gostinskih in trgovskih lokalov (gostinska podjetja so porabila za investicije v prvem polletju 12 milijonov, tr-

govska podjetja pa 4 milijone dinarjev).

Doslej je bila iz investicijskega sklada finansirana gradnja parkirnega prostora pri Postojnski jami, ki še ni zaključena, ob Piv-

(Nadaljevanje na 9. strani)

Za naprednejše kmetovanje tudi na Krasu

Občinski zbor in zbor proizvajalcev občine Sežana sta na svoji skupni seji, dne 18. t. m., razpravljala o priključitvi občine Divače in občine Komen k Sežani, nakar so po obrazložitvah odbornikov obeh zborov glasovali za soglasje k sklepu občinskih ljudskih odborov v Divači in Komun, ki sta po sklepih svojih zborov volivcem glasovala za priključitev svojih dosedanjih občin k občini Sežana. Hkrati je bilo sprejeto poročilo obeh zborov, naj se že pred definitivno združitvijo vseh treh občin pripravljajo skupni družbeni plan in proračun za novo združeno občino.

Daljša razprava se je nato razvila pred sprejemom odloka o evidenci in kontroli cen določenih proizvodov (krompir, fižol, vino, meso, orehi) in kontrolo cen za obrtne storitve. Ob tej priložnosti so zlasti odborniki Rado Mahnič, Vodeb in Alfonz Grmek temeljito razložili smisel in namen navedenih uredb Zveznega izvršnega sveta, ki gredo za stabilizacijo našega gospodarstva, hkrati pa so poudarili, da mora tem ukrepom

Zveznega izvršnega sveta slediti tudi povečana produktivnost tako v industriji kot v kmetijstvu, če hočemo dejansko podpreti ukrepe za dvig življenjskega standarda naših delovnih ljudi. Zlasti je bilo govora o krasnem kmetovanju, ki ni rentabilno za pridelovanje žitaric, za katere so drugod boljše pogoji. V razpravi so se izrekli za nujno izboljšanje življenjskega standarda, sadjarstva in vinogradništva. Za povečanje kmetijske proizvodnje bo treba tudi na Krasu misliti na večje komplekse, na katerih bi se sploščalo obdelovanje zemlje s traktorji.

Posebna točka dnevnega reda je bila posvečena sklepu občinskega ljudskega odbora, po katerem naj bi kraske teran pregrupirali iz skupne kvalitativne v n. v. skupno visoko kvalitativnih vin. V vlogi na Glavno združeno zvezo Jugoslavije, ki sta jo oboja zbor odobrila, je močan poudarek na ugotovitvi, da je takšna pregrupacija kraskega terana, s tem v zvezi pa tudi v sja cena terana, ekonomsko povsem upravičena, kajti rodnost refoškove trte, ki daje teran, je mnogo manjša od drugih trt, zlasti pa so produkcijski stroški za pridelovanje terana mnogo večji od proizvodnih stroškov za druge vrste vina; predvsem pa je teran samo eden in samo na Krasu ter kot tak znan širom po svetu.

Posebno živo zanimanje je na skupni seji povzročilo poročilo posebne komisije zbora proizvajalcev, ki je pregledala stanje v petih podjetjih ter občinskemu ljudskemu odboru predlagala potrebne sklepe za ureditev osnovnih problematičnih zadev v teh podjetjih, kakor jih je odkrila omenjena odborniška komisija.

Razen teh glavnih vprašanj so odborniki sprejeli še vrsto sklepov o zvezi z ostalimi točkami dnevnega reda, nakar so imenovali za upravnika Zadrugne poslovne zveze v Sežani inž. Hermana Vovka, za upravnika KZ Dutovlje Slavka Škrinjarja, za upravnika KZ Tomaj Rada Zabrca, za občinskega tržnega inšpektorja Alberta Zrnjeca, za v. d. upravnika Remontno-gradbenega podjetja Dutovlje Vladimir Perca ter potrdili razna imenovanja v šolstvu in razpisali nekatera izpraznjena direktorska mesta.

Člani Socialistične zveze!

Z udeležbo na volitvah v osnovne organizacije v nedeljo bomo dokazali našo visoko politično in patriotsko zavest. Zato bomo v nedeljo vsi na volišču!

Na nedeljski svečanosti prekopa borcev v Pivki je bilo nekaj tisoč ljudi, ki so na prvem mrazu in burji zbrano sledili slovesnostim. Na sliki del množice, ko na Habjanovem griču, kjer je nova grobnica, poslušajo besede kontraadmirala Bogdana Pecotiča

Sprejem POSVETU

Delo Generalne skupščine Združenih narodov

V Generalni skupščini Združenih narodov v New Yorku se nadaljuje razprava po komitejih. Razpravljajo o razorožitvi, o rasni diskriminaciji v Južni Afriki, o ustanovitvi posebnih odredov policijskih sil Združenih narodov

24. OKTOBER

Dan Združenih narodov

Vsako leto prav med zasedanjem Generalne skupščine praznujejo Združeni narodi obletnico rojstva svoje organizacije. Dne 24. oktobra 1945 so bili položeni temelji svetovne organizacije svobodoljubnih narodov. Z ustanovno listino Združenih narodov je bila formirana sila, ki je v poznejšem času večkrat odločilno posegla v svetovne prepire in spore ter jih uspela z energičnim posegom zadušiti ali vsaj lokalizirati ter nato postopoma odpraviti najbolj nevarna vojna žarišča.

Ne glede na velikost, gospodarsko in vojaško moč ter splošno razvitost so vse države — članice v Organizaciji združenih narodov — popolnoma enakopravne in neodvisne v svojem nastopanju. Vendar pa je ta organizacija bila ustanovljena predvsem zato, da se nikoli več ne bi ponovila tragedija iz zadnje vojne, da bi bil učinkovito zastavljen vsak agresor, vsak napadalec, ki bi s silo hotel uveljaviti svojo voljo.

OZN pa ima še tudi druge naloge razen varovanja miru. Na svojem praporu ima zapisano vsestransko pomoč nerazvitim deželam, pomoč za razvoj zdravstva in posebej za pomoč otrokom po vsem svetu, pomoč na finančnem, kulturnem in prosvetnem področju, kmetijskem in splošno znanstvenem — da bi svet čimprej napredoval in dosegel najvišjo možno stopnjo vseh blagodat civilizacije.

Jugoslavija je med ustanovnimi članicami OZN. S svojim ravnanjem v vsem času njene obstoja je že večkrat in na vsakem mestu jasno dokazala, da pravilno poimuje vlogo in pomen organizacije. Zato je v svojem doslednem boju za mir in enakopravnost odnose v svetu vedno poudarjala njeno važnost in ji dajala vsakršno možno podporo za dvig njene avtoritete pri reševanju svetovnih problemov. Naši predstavniki v OZN so bili vedno prvi, ki so ob izbruhu nevarnih vojnih žarišč zahtevali njeno intervencijo za odstranitev vojne nevarnosti. Doslej je bila takšna intervencija še vedno učinkovita in naša splošna želja je, da bi bila tudi dalje uspešna, kolikor bi bila potrebna.

Ob trinaesti obletnici OZN si želimo bolj kot kdajkoli miru in urejenih razmer na svetu, želimo si razorožitve ter prenehanja vseh spopadov, želimo si konstruktivnega in prijateljskega sodelovanja med vsemi narodi sveta.

in podobno. Glede razorožitve se razprava ni bistveno premaknila z mrtve točke in menda vsi čakajo na napovedano ženevsko konferenco o razorožitvi in prepovedi jedrskih poskusov in uporabe jedrskega orožja. Glede rasne diskriminacije v Južni Afriki so sprejeli priporočilo Južnoafriški uniji, naj v svoji politiki do domačega prebivalstva upošteva načela enakosti za vse ljudi ne glede na raso, jezik ali vero, kot to predvideva deklaracija ZN o človečanskih pravicah. Seveda so to le lepe besede, položaj črncev na afriškem jugu pa ostane isti.

Spet topovsko grmenje na Daljnem vzhodu

Po petnajstih dneh premirja je topništvo LR Kitajske spet začelo z obstreljevanjem obalnih otokov Kvevoja in Macuja. Ponovno obstreljevanje utemeljujejo s tem, da se Američani niso držali dogovorjenih pogojev in da zavlačujejo pogajanja v Varšavi. Že prvi dan je padlo na oba otoka nad 3000 najtežjih topovskih granat. Ameriške bojne ladje za zdaj ne spremljajo več kuomin-tanških konvojov, ker je Čang-kajšek izjavil, da so tamkajšnje čete dovolj preskrbljene za določen čas.

Medtem pa je prispel na Formozo ameriški zunanji minister Dulles in se je do včeraj pogovarjal s Čang-kajškom o tekočih političnih problemih. Vsekakor pomeni njegov obisk na Formozi demonstracijo ameriške pripravljenosti, da še naprej pomaga kuomintangovcem v njihovem brezupnem boju.

Nad formozsko morskno ožino zopet prihaja do letalskih bojev med reaktivnimi letali ene in druge strani. Ena in druga stran nima tega orožja. Kitajcem so ga »posodili« Sovjeti, kuomintangovcem pa Američani; razen tega pa so Američani nakopili na Formozi in drugih Čang-kajškovih otokih še cel kup najnovejših tedirigiranih izstrelkov.

Alžirci pripravljeni na pogajanja

Minister za informacije v začasni alžirski vladi narodne osvoboditve je izjavil, da bi bili Alžirci pripravljeni na pogajanja s Francozi, če se poprej ustavijo sovražnosti. Francozi namreč niso stopajo z vsemi silami proti alžirskim borcev za svobodo. Francoski rezident Soustelle je pristal na zamenjavo ujetnikov in tako so te dni Alžirci vrnili prve štiri ujetje Francoze. Uradno pa Francozi seveda niso za nobena pogajanja.

KAIRO — Finančno ministrstvo ZAR bo prihodnji mesec razpisalo posojilo v znesku 15 milijonov funtov za finansiranje gospodarskih načrtov. To notranje posojilo se bo obrestovalo po 3 % vsakih šest mesecev.

Plodno delo kulturnih krožkov italijanske manjšine

Prejšnjo nedeljo so se v Izoli sestali odborniki italijanskih kulturnih krožkov ter prosvetni delavci italijanskih šol koprškega okraja. Najprej so obravnavali poročila predsednikov krožkov, iz katerih je bila razvidna velika delavnost koprškega, izolskega in piranskega krožka. Tako je v Izoli, kjer že imajo moški pevski zbor, začel z delom tudi mladinski pevski zbor, a v Kopru se je tamburaški orkester zaradi velikega povečanja števila članov razdelil v dva, posebej za starejše in posebej za mlajše tamburaše. V Piranu so s prostovoljnimi delom uredili v prostorih krožka manjšo dvorano, namenjeno raznim prireditvam.

Krožki bodo z raznimi kulturnimi prireditvami počastili Dan republike, na kar se že skrbno pripravljajo, mimo tega pa bodo v Izoli priredili medsebojna tekmovanja v šahu, namiznem tenisu in biljardu.

Posebno skrb posvečajo ureditvi knjižnic in čitalnic. S sredstvi, ki jih je dala komisija za manjšinska vprašanja pri Okrajnem odboru SZDL, si bodo nabavili v Italiji več knjig. Program predavanj za prihodnje delovno obdobje pa obsega razen splošnih tem tudi posebna predavanja o razvoju italijanskega jezika v zadnjih desetletjih, predavanja o slovenskem slovstvu, o kulturnem in turističnem življenju v Jugoslaviji itd. Velik pomen za tukajšnje kulturne krožke in njihovo dejavnost bodo imele proslave Tartinija, Glordana Bruna in

Gramscija, ki bodo prihodnje pomlad v Kopru, Izoli in Piranu.

Na tem posvetovanju so izčrpno obravnavali tudi stanje in probleme manjšinskega šolstva. Upravnik koprške italijanske gimnazije Leo Fusilli je izjavil, da tudi v italijanskih šolah uspešno uvajajo šolsko reformo. Lani so italijanski dijaki dosegli lepe učne uspehe, saj je bilo pozitivno ocenjenih 91 % učencev osnovnih šol in 85 % dijakov gimnazij. Posebna komisija za italijansko šolstvo, ki je pri okrajnem svetu za prosveto, aktivno zasleduje problematiko manjšinskega šolstva in z uspehom rešuje pereče probleme. Med drugim je ta komisija zagotovila absolventki koprške italijanske gimnazije univerzitetni študij v Padovi.

Tovariš Fusilli je v svojem poročilu še posebej poudaril, da imajo italijanski učitelji v naših šolah enake pravice kot njihovi slovenski kolegi in je obsodil diskriminacijo proti slovenskim šolnikom v Italiji.

Razprava je bila v glavnem osredotočena tudi na izvenšolsko vzgojo mladine, ki naj bi se v bodoče odvijala v sklopu tehničnega pouka v raznih krožkih.

Predsednik Italijanske Unije za Istro in Reko ljudski poslanec Nerino Gobbo-Gino je med drugim na tem posvetovanju dejal, da je v sedanjih pogojih odvisno izključno od italijanskega prebivalstva našega okraja, če in kako se bo italijansko šolstvo razvijalo v bodoče, ker je naša ljudska

oblast zagotovila vsa materialna in druga sredstva za nemoten pouk na teh šolah.

Na posvetovanju so govorili tudi o medsebojni izmenjavi kulturnih dobrin s kulturnimi ustanovami v Italiji in o gostovanjih z ene kot z druge strani, kar se je že večkrat pokazalo kot nujnost za poglobljanje prijateljstva med sosednjimi narodi. Ob zaključku posvetovanja so med sklepi za nadaljnje delo sprejeli tudi pobudo za organiziranje posebnega seminarja za prosvetne in kulturne delavce italijanske manjšine, na katerem bi proučevali Program ZKJ in ostalo gradivo VII. kongresa ZKJ.

M. A.

odkriva

581 tisoč dinarjev kazni za preplačevanje odkupnih cen živine

Zelo škodljiv pojav v naši trgovini je preplačevanje živine pri odkupu in njeno neposredno odkupovanje od kmetovalcev s tem, da jim nekatere gospodarske organizacije priznajo višjo ceno od dogovorjene odkupne. Često ugotavljajo odkupovalci odstotek klavnosti kar na oko, a kmetijske zadruge dopuščajo neposreden odkup, le formalno izstavljajo račune in si zaračunajo določeno maržo, ki pa ni v skladu s predpisi. Tak način trgovanja ima za posledico ne samo uvažanje previsokih odkupnih cen, temveč tudi neupravičeno podražitev mesa v maloprodaji, kar gre seveda na račun potrošnika.

Tržni inšpektorat za okraj Koper je zaradi takega nepoštenega trgovanja predlagal v kaznovanje 17 podjetij in kmetijskih združenj, ki so v večjem obsegu kršile predpise o dogovorjenih odkupnih cenah.

Vsi prijavljeni so bili kaznovani. Vendar še vedno visi v zraku vprašanje, če bo ta kazen vzgojno vplivala na kršitelje predpisov, pa tudi, če bodo delovni kolektivi kaznovanih podjetij in kmetijskih združenj razmislili, čemu so jih posamezni uslužbenci po krivici uvrstili med navjake cen? V razmislek in pouk drugim navajamo prekrške in kazni.

Tovarna mesnih izdelkov v Postojni je odkupovala živino neposredno pri proizvajalcih, tako da so kmetijske zadruge na podlagi odkupnih potrdil šele kasneje izplačale kupnino. Pri tem so nakupovalci preplačevali živino od 5 do 53 dinarjev za kilogram. Podjetje je tudi nezakonito nakupovalo in prodajalo živino za izvoz. Ker je bila Tovarna mesnih izdelkov že dvakrat prijavljena zaradi preplačevanja živine, je bila kaznovana s 20.000 dinarji globe, odgovorna oseba pa s 6.000 dinarji.

KZ Sežana je odkupovala živino II. klase za 27 do 40 dinov dražje kot bi smela. Zato je bila zadruga kaznovana s 50.000 din, odgovorna oseba s 5.000 din.

Podjetje GRUDA iz Sežane je odkupovalo živino neposredno pri kmetih ter jo plačevalo preko blagajne podjetja. Ker je bila živina preplačana za 40 dinov pri kg, so jo prekalificirali v I. klaso, čeprav je iz Istih o zakolu razvidno, da je bila to živina II. in celo III. klase. Podjetje je bilo kaznovano s 50.000 din, odgovorna oseba s 5.000 din.

Podjetje SNEŽNIK v Ilirski Bistrici je odkupovalo živino od KZ Lipovljanih v Bosni. Mimo tega, da je živino preplačevalo za 10 do 44 dinov pri kg, je tej zadrugi priznalo še 35.470 dinarjev marže. Podjetje je tudi preprodajalo zaklana teleta v koži, čeprav je tak način prodaje prepovedan. Zato je bilo kaznovano s 50.000 din, odgovorna oseba s 6.000 din globe.

Podjetje MESO PIRAN je odkupovalo živino neposredno pri živinorejcih preko neregistriranega nakupovalca in jo preplačevalo do 75 dinov pri kg. Dokajšnje število živine je podjetje odkupilo tudi v lastni klavnici mimo kmetijske zadruge. Sodišče je zato kaznovalo podjetje s 90.000 dinarji, odgovorni oseb pa skupno z 12.000 din.

KZ Pivka je 12 glav goveda na svojem področju preplačala v skupnem znesku 188.000 din, kar pa je podobno delala tudi na področju KZ Metlika, je bila kaznovana s 50.000 din, odgovorna oseba pa s 5.000 din.

Zaradi nezakonitega odkupovanja živine na sejmih izven njenega področja in zaradi neupoštevanja predpisov o dogovorjenih cenah je bila KZ Hrpolje-Kozina kaznovana s 50 tisoč din kazni in odgovorna oseba zadruga z 2.500 din.

Zaradi podobnega prekrška je bila kaznovana tudi KZ Postojna s 50.000 din, odgovorna oseba zadruga pa s 3.000 dinarji.

Zato, ker je KZ Materija v avgustu odkupila 10 glav živine po višjih cenah, celo do 50 dinov pri kg, je bila zadruga kaznovana s 50.000 din, odgovorna oseba pa s 5.000 din. Enako kaznen je sodišče pripisalo tudi KZ Dučevlje, medtem ko je bila KZ Stanjel za preplačevanje juncev kaznovana s 25.000 dinarji globe, odgovorna oseba pa z 2.000 din.

Velja se torej ob teh ugotovitvah navajanja cen in o izrečenih kaznih nekoliko zamisliti in kot zaključek postaviti sklep, naj bi tudi delovni kolektivi kaznovanih gospodarskih organizacij upoštevali, da so v končni fazi tudi sami potrošniki, ki morajo pri nakupu mesa globlje seči v žep, kot bi, če bi njihova podjetja oziroma zadruge poslovale v redu.

Novice TRŽASKEGA

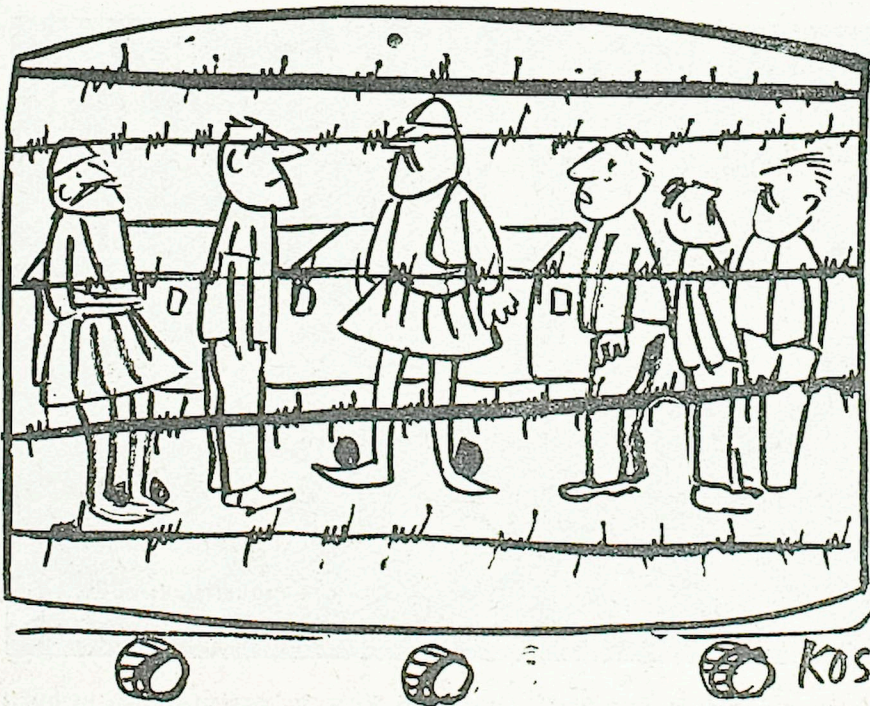
Položaj glede novega občinskega odbora in župana, ki ga bodo izvolili na prvi seji občinskega sveta, še ni jasn. Župan bo prav gotovo demokristjan, toda kako naj sestavi takšen odbor, ki naj uživa podporo večine? Zato so sedaj v tej zvezi pogajanja med demokristjani, socialisti, republikanci in liberalci. Demokristjani si verjetno želijo štiristrankarsko koalicijo, ki naj bi jo sestavljali pristajali KD, PSDI, PLI in PRI, toda socialisti demokristjane ne bodo sodelovali z liberalci. Sodelovali pa bi le z odborom, ki bi deloval na osnovi programa, s katerim bi zadovoljili demokristično levico, vstevši socialiste. Kaže, da bodo demokristjani pristali na to, ker so jih izkušnje prejšnjega občinskega odbora poučile o nekoristnosti povezovanja s skrajno desnico in fašisti.

Od ponedeljka do srede so ponovno stavkali delavci vseh kamolomov na Tržaškem. Namen njihove stavke je zboljšanje delovnih pogojev in prejemkov.

V ponedeljek so tudi stavkali uslužbeni Openskega tramvaja in so sporili, da bodo ponovno stavkali 28. oktobra.

Vprašanje ladjedelnice Sv. Justa je še vedno na dnevnem redu in postaja vse bolj pereča, ker je vodstvo podjetja pred dnevi suspendiralo 83 delavcev. Grozi pa nevarnost nadaljnje odpustitve delovne sile, ker še ni rešeno vprašanje izgradnje štiri ladij, ki jih je že pred enim letom naročila indonezijska vlada.

Po uradnih podatkih se je ponovno zmanjšal promet v tržaškem pristanišču. Tako je bil v primerjavi z lanskim septembrom prejšnji mesec za 33.879 ton manjši, kar povzroča resno zaskrbljenost.

Televizijska oddaja s Cipra z angleškimi motnjami

Kako upravljajo v tovarni »JAVOR«

Pretekli mesec so posebne komisije podrobno proučile gospodarski in politični položaj v tovarni vezanih plošč in furnirja JAVOR v Pivki. Takšna analiza trenutnega stanja v nekem podjetju je dragocen prispevek k odpravljanju vrste pomanjkljivosti, ki iz kakršnihkoli razlogov zavirajo normalni razvoj podjetja. Zato je prav, da se seznanijo ne samo člani delovnega kolektiva podjetja JAVOR s problemi njihovega podjetja, o čemer bodo lahko izčrpno razpravljali na svojih delovnih sestankih, pač pa, da o njih razmišljajo tudi drugi delovni ljudje in se na njih učijo.

Gospodarska analiza tovarne JAVOR je v osnovi dokazala, da to podjetje kot celota uspešno izpolnjuje svoje planske naloge, saj je bil letošnji gospodarski plan podjetja v prvem polletju ostvarjen s približno 113 %. Če pa bi analizirali uspehe posameznih obratov podjetja, bi ugotovili: obrat v Pivki je dosegel plan s 116 %, obrat na Baču pa komaj s 88 %. Porast proizvodnje in preokretnosti plana je posledica zaključene rekonstrukcije obratov v Pivki in Prestranku, pa tudi v koriščenju električne energije, katere dobava je bila letos brez zastoja.

Zanimiva je tudi naslednja primerjava: v obratu Pivka je število delovne sile v letošnjem letu naraslo za 8,7 %, storilnost za 7,6 %, v obratu Prestranek se je povečalo število delovne sile za 5 %, storilnost za 8,1 %, a v obratu na Baču je kljub povečanju delovne sile za 11,3 % proizvodnja za 12 % pod letošnjim predvidenim planom.

Komisije so po teh podatkih prišle do zaključka, da je nezadovoljivo gospodarsko stanje obrata na Baču nujna posledica pomanjkanja sredstev in visokovalilnega strokovnega kadra, pomanjkljiva organizacija dela, slaba delovna disciplina in delno tudi nestabilni proizvodni

izdelki. Vsi ti vzroki so pravzaprav že več let znani, vendar pa doslej še ni podjetje kot celota proučilo možnosti, da bi ta obrat postal tako rentabilen, kot sta pivški in prestranski.

Omeniti je tudi treba mnenje, da bi bila storilnost dela večja, če bi vodstva obratov in podjetja izpopolnila organizacijo dela, normirala vsa delovna mesta in če bi v podjetju zaposlili več visokokvalificiranih delavcev z univerzitetno izobrazbo. Zato bo potrebno izpopolniti dosedanj sistem štipendiranja, ker sedanjih 12 štipendistov ne bo moglo izpolniti vrzel, ki je v podjetju, pa tudi številu absolventov tečajev za visokokvalificirane, kvalificirane in polkvalificirane delavce ni zadostno za hitri razvoj delovnega procesa v vseh treh obratih.

Realizacija gotovih izdelkov in dobiček podjetja sta letos močno narasla zaradi boljše kakovosti proizvodnje in tudi zaradi zaključene rekonstrukcije podjetja. Po drugi strani pa so se povečali materialni stroški za 1,2 %, kar dokazuje, da še ni v dovoljni meri razvit čut za varčevanje.

Prav bi bilo, če bi bolje izkoristili zmogljivost osnovnih sredstev v obratih v Pivki in v Prestranku in če bi bolje organizirali knjigovodsko, finančno in evidenčno službo, da bi bila borba za štednjo učinkovitejša in da bi bolje izkoristili rezerve, ki jih v podjetju verjetno ni malo.

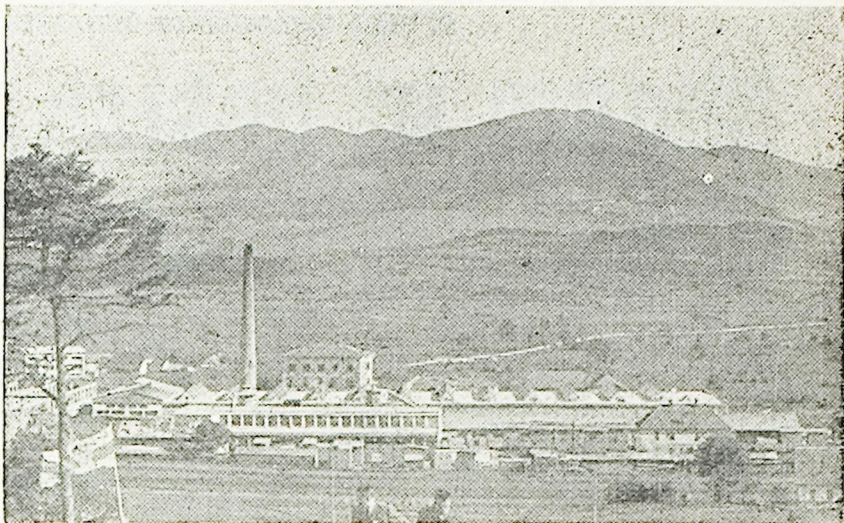
Gospodarska analiza je tudi nakazala potrebo po izdelavi pravilnika o koriščenju osebnega avtomobila podjetja in o korekturah premijskega pravilnika, ker nekatere njegove postavke niso pravilne. Določila tarifnega pravilnika upoštevajo. Plače so letos zvišali za okrog 4,4 % in v prvem polletju izplačali po eno 60 % plačo nad običajnimi prejemki, jeseň pa po eno celo plačo.

Podjetje je kljub rekonstrukciji preloso poskrbelo za stanovanjsko izgradnjo. Trenutno namreč gradijo 8 stanovanj v Prestranku, medtem ko so v Pivki odkupili le zemljišče za stanovanjske bloke. Kaže pa se potreba po takojšnji zgraditvi 58 družinskih in 42 samskih stanovanj. Res je, da so letos uredili svoje naselje v Selcah pri Crikvenici, namenjeno delovnemu kolektivu za oddih, vendar letovanje v njem ni preveč privlačno za tiste, ki imajo nižje tarifne postavke. Glede družbene prehrane delavcev so komisije mnenja, da bo potrebno resneje razmisliti o pripravi cenene hrane v okviru obratne menze, vzporedno s tem pa organizirati prevoz delavcev iz oddaljenih krajev predvsem v zimskih mesecih.

Zelo zanimive so tudi ugotovitve o dosedanjem delu tovarniškega komiteja ZKS in sindikalne podružnice. Osnovna ugotovitev je, da sta obe organizaciji boleli na pomanjkljivem sistemu dela, na nekonkretnosti sklepov, izogibali so se obravnavanju vprašanj glede delovne storilnosti, varčevanja z materialom, delovne discipline, analize proizvodnega procesa itd. Mnogo je bilo tudi nerealnih obljub, ki so le vodile v zaupanje v vodstvo sindikalne podružnice. Seveda je razumljivo, da so to le

napake, ki jih lahko po mnenju komisij odstranijo z večjo prizadevanostjo vseh članov in ki ne morejo izbrisati dejstva, da so tovarniške organizacije storile marsikaj koristnega, vendar v vse premerljivi možni meri.

Ob zaključku teh ugotovitev moramo predvsem upoštevati, da tovarna kot celota zaseda v naši lesni proizvodnji pomembno mesto, saj se njena proizvodna storilnost močno približuje srednjeevropskemu proizvodnemu povprečju, da pa bo nujno potrebno še marsikaj izboljšati, če želimo, naj podjetje JAVOR po sedanjih rekonstrukcijah dohaja tempo časa. Novi čas rodi nove zahteve in nove odnose. Tega se delovni kolektiv tudi dobro zaveda in zato bo moral napeti vse sile, da bo šel v korak z zmogljivostjo rekonstruirane tovarne. Ta izčrpna analiza pa je tudi dober usmerjevalec bodočega dela in po temeljiti proučitvi osnovni činitelj za odstranitev vseh dosedanjih opaznih in neopaznih pomanjkljivosti v življenju in delu ene izmed naših največjih gospodarskih enot. S. M.

Pogled na osrednji objekt tovarne Javor v Pivki. Javor je največje in najmočnejše lesno industrijsko podjetje v koprskem okraju in med največjimi v državi

Za turizem in gostinstvo na Koprskem

557 milijonov dinarjev investicijskih posojil

Upravni odbor Jugoslovanske investicijske banke je na zadnji seji odobril večje število investicijskih posojil za rekonstrukcijo in novogradnjo hotelskih kapacitet, kakor tudi posojila za napredek inozemskega turizma.

Za področje okraja Koper je bilo odobreno 199,1 milijona dinarjev za povečanje hotelskih kapacitet, in sicer 457 ležišč, 160 vrtnih restavracijskih sedežev, 93 barskih sedežev in 50 hotelskih sedežev, s tem da znaša predračunska vrednost teh investicij 297,6 milijona dinarjev. Razen tega je bilo odobreno še 357,8 milijona dinarjev za investicije, namenjene napredku inozemskega turizma, katerih predračunska vrednost bo znašala 391,7 milijona. Skupno je bilo torej v ta namen odobreno 556,9 milijona dinarjev investicijskih posojil s skupno predračunsko vrednostjo teh investicij v višini 689,3 milijona din.

Skupne investicije bodo znašale za hotel »Triglav«-Koper 119,1 milijona dinarjev, za hotel »Central«-Portorož 25 milijonov dinarjev, hotel »Galeb«-Koper 37,7 milijona dinarjev, »Turist«-Koper-Ankaran 84,8 milijona dinarjev in Gostinsko podjetje »Metropol«-Piran 31 milijonov dinarjev. Investicijska sredstva so odobrena za gradnjo novega hotelskega trakta s 100 ležišči, nočnega bara s 93 sedeži in razširitev vrta za nadaljnjih 160 sedežev hotela »Triglav« v Koprju, za gradnjo počitniških hišic z 200 ležišči v »Turistu« v Ankaranu, za rekonstrukcijo in dozdavo hotela »Galeb« v Koprju s kapaciteto 51 ležišč, za adaptacijo objekta »Sidro« hotela »Metropol« v Piranu s 45 ležišči in 50 sedeži v bifeju ter za adaptacijo vile »Planinka«, s katero bo hotel »Central« v Portorožu povečal svoje kapacitete za nadaljnjih 61 ležišč.

Perspektivni plan razvoja okraja Koper za obdobje 1956—1961 predvideva povečanje hotelskih kapacitet za 892 ležišč. Do konca letošnjega leta bo usposobljeno 216 novih ležišč v Portorožu, Piranu in Ankaranu. Z odobrenimi investicijskimi sredstvi pa bo dodatno do konca leta 1959 dobjenih še 457 ležišč ter bodo tako kapacitete po perspektivnem planu povečane za skupno 673 ležišč in tako dosežen plan s 75,5 %. Kolikor bodo odobrena še investicijska sredstva za rekonstrukcijo hotela »Triglav« v Sezani s kapaciteto 70 ležišč iz republiškega investicijskega sklada, bi se izpolnitev perspektivnega plana povečala na 743 ležišč ali 83,3 %, tako da bi morali zgraditi le še 149 ležišč. Za napredek inozemskega turizma pa je od skupnih kreditov odobreno

ObLO Piran za Portorož 294,9 milijona dinarjev, ObLO Koper za Ankaran 54,4 milijona dinarjev in ObLO Postojna za dokončanje parkirnega prostora pred Postojnsko jamo 8,5 milijona dinarjev. Sredstva, odobrena ObLO Piran, se bodo uporabila za rekonstrukcijo vodovoda s povečanjem kapacitete za 50 l/sek v vrednosti 170 milijonov dinarjev, izgradnjo 1.337 m kanalizacije s čistilno napravo 29,7 milijona dinarjev, za rekonstrukcijo celotnega nizkonapetostnega električnega omrežja in javne razsvetljave 58,1 milijona dinarjev, povečanje plaže za 6.600 m² in ureditev naprave za vodno smučanje 23,1 milijona dinarjev ter rekonstrukcijo pekarnice in klavnice 14 milijonov dinarjev. ObLO Koper pa bo porabil ta sredstva za

ureditev komunalnih naprav hotela »Turist« v Ankaranu, in sicer za povečanje kopalniške obale za 450 m 14,3 milijona dinarjev, izgradnjo kabin in sanitarnih naprav 10,8 milijona dinarjev, ureditev javne razsvetljave in nizkonapetostnega omrežja 7,3 milijona dinarjev, ureditev 1.601 m kanalizacije s čistilno napravo 14 milijonov dinarjev in ureditev 978 m vodovodnih naprav 7 milijonov dinarjev.

Odobrena investicijska sredstva bodo prav gotovo lahko znatno vplivala na izboljšanje in povečanje turizma na tukajšnjem področju; predvsem pa bo odvisno od investitorjev, kako bodo ta sredstva racionalno izkoristili in dela zaključili pravočasno, t. j. še pred začetkom prihodnje turistične sezone.

Občina Hrpelje razvija svoj gospodarski načrt

Občinski zbor in zbor proizvajalcev občine Hrpelje sta pred dnevi razpravljala o polletni realizaciji letošnjega občinskega družbenega plana. Poročilo je med drugim omenilo, da so v tej občini v prvih šestih mesecih dosegli 45,5 % predvidenega plana. Oba industrijska obrata, to je Plama v Podgradu in TOS v Hrpeljah, nista namreč mogla zaradi objektivnih težav realizirati polovice letnega plana, ker Plama ni pravočasno prejela naročenih novih strojev in deviz za nabavo surovin, nova topilna peč v obratu TOS pa je pričela obratovati šele konec junija, medtem ko je bila proizvodnja planirana že za začetek leta. Kaže pa, da bosta obe podjetji v drugem polletju izpolnili ali celo presegli letni plan.

Kmetijsko posestvo v Odolini in kmetijske zadruge razen podgrajske in hrpeljsko-kozinske niso dosegle polovice letnega plana, ker nastopa povečanje dohodka

pri njih šele v drugi polovici leta, to je v sezoni odkupa kmetijskih proizvodov.

Med obrtnimi podjetji je v letošnjih šestih mesecih najbolje poslovala »Jelka« v Kozini, ki je dosegla 57 % planiranega bruto dohodka. Pomen tega žagarskega podjetja postaja v zvezi s potrebami velikega dela istrsko-kraškega in tudi obalnega področja vsako leto izrazitejši. Krojaško podjetje v Hrpeljah je realiziralo letni plan s 70,7 %. To podjetje dela po naročilu in meri, pa tudi konfekcijska oblačila in plačuje svoje delavce po učinku dela. Več kot polovico letnega plana je dosegla tudi čevlarska zadruga v Brezovici, enako kovaško-kolarsko podjetje v Hrpeljah. Samo čevlarska delavnica v Hrpeljah je nekoliko izpod plana.

Družbeno gostinsko podjetje »Jadrani« v Kozini je s svojimi petimi obrati planiralo za letos 43 milijonov dinarjev bruto prometa, vendar je že v prvem polletju izkazalo komaj 38 % realizacijo, kar je pripisati izpadu tistega dela prometa, ki je lani šel na račun delovne sile, zaposlene pri gradnji nove ceste. Na zmanjšanje prometa je tudi vplivala opustitev obrata v Klancu in ukinitev postajanja avtobusov na križišču v Kozini. Z zgraditvijo nove avtobusne in servisne postaje v Kozini in bifeja ob njej ter ob pričakovanem povečanju izletniškega in turističnega prometa po novi cesti na Slavniki bodo temu podjetju v prihodnjem letu dani boljši pogoji za dvig gostinskega prometa.

Stiri trgovske poslovalnice, ki imajo svoj sedež izven občine, so v prvem polletju prav tako realizirale 50 % plana. V drugem polletju pa na območju občine že posluje novo trgovsko podjetje Timav, ki je prevzelo 19 združenih trgovin na področju hrpeljske, 3 na področju divaške in 2 na področju sežanske občine.

V polnem razmahu so priprave za pričetek gradnje nove industrijske opreme v Obrovem in apnenice v Podgorju. Načrti za opekarno so v končni fazi izdelave, za apnenico pa bodo verjetno gotovi do razpisa zveznega natečaja za posojila v zvezi z rekonstrukcijami in gradnjo podjetij za proizvodnjo gradbenega materiala. J. Z.

ŠE O POLITIČNI ŠOLI V KOPRU

PROGRAM IN PREDAVATELJI

Ko je ideološka komisija pri Okrajnem komiteju ZKS razpravljala o programu šole, je imela pred očmi nujnost, da mora biti ta zelo gibčen in širok, ter da mora obsegati študij politične, družbene in prirodne znanosti, ki bo vsklajen z vsebino sklepov VII. kongresa VSKJ. Mimo področja politične ekonomije in gospodarstva sploh, bo vključen v program tudi študij protislovij v sodobnem svetu, splošne krize kapitalizma, proučevanje razvoja sodobne socialistične misli, položaja mednarodnega delavskega gibanja, posebej pa mednarodnih odnosov in s tem v zvezi razrednega bistva zunanje politike socialistične Jugoslavije.

Program predvideva dalje v skladu s praktičnimi potrebami proučevanje organizacije gospodarstva v FLRJ. Toda pri tem se bo šola izogibala golega tehnokratskega načina podajanja snovi, temveč bo dala poudarek prvenstveno družbeno-ekonomskemu vidiku tega problema. S tem v zvezi bodo slušatelji temeljiteje proučili n. pr. vlogo in mesto proizvajalca kakor tudi mesto kolektiva v našem gospodarskem sistemu, dalje odnose med podjetji in komunjo, oblike in bistvo združevanja v gospodarstvu, družbeno kontrolo nad dejavnostjo gospodarskih organizacij, vlogo in naloge komunistov v organizacijah delavskega samoupravljanja itd.

Program Politične šole bo enoten in kar je zelo važno — upošteval bo gospodarsko in družbene strukture našega okraja, skratka prilagojen bo sedanjim našim potrebam.

Kaj pa predavatelji? Okrajna ideološka komisija je napravila že veliko v metodološkem in pedagoškem usposabljanju posameznih predavateljev, ter v pridobivanju predavateljev iz gospodarstva. To so v glavnem tovariši na odgovornih mestih, ki so v dnevnem stiku z ljudmi iz prakse in ki poznajo probleme ter naloge proizvodnje. Ti predavatelji bodo lahko s svojimi teoretičnim in praktičnim znanjem še bolj obogatili programirano snov. Mimo tega bodo imeli slušatelji na razpolago tudi bogato knjižnico pri Okrajnem komiteju ZKS. Skratka Politična šola v Koprju bo dala obiskovalcem tisto široko politično in gospodarsko znanje, ki ga naši ljudje v organih družbenega upravljanja, v vodstvih osnovnih organizacij ZK ter sindikalnih in mladinskih vodstvih tako potrebujejo. Konec prihodnjic: »Za slušatelje«

PRVA LASTOVKA...

Kmetijska zadruga v Bertokih je te dni prijetno presenetila svoje goste, neprijetno pa konkurenta, ko je začela točiti staro in novo belo ter črno vino po 140 do 150 dinarjev liter. Temu znižanju cen vina, ki ga zadruga nudi v svojih gostinskih obratih v Bertokih, Ankaranu in na Škofijah, so nekatera gostinska podjetja že deloma sledila, so pa še druga, ki obljublajo znižanje cen z nabavo novega vina.

NAŠ GOSPODARSKI KOMENTAR

Kaj nam obeta Zenica

Sredi tega meseca je bila svečano praznovana dograditev našega največjega kombinata črne metalurgije, kombinata, ki je začel rasti po osvoboditvi, bil v tem času dograjen in ki simbolizira obenem našo novo stvarnost. To pa pomeni, da smo z njim ustvarili najmočnejšo postojanko, ki nas uvršča med industrijske države, za nas pa še posebej, da smo se v tako važni industrijski veji, kot je proizvodnja jekla in koks v veliki meri osamosvojili in nam v tem pogledu ni potrebna več tuja pomoč. Postali smo neodvisni v proizvodnji jekla, po čemer se v svetu sodi industrijska moč neke države. Že lani smo dosegli zavidljivo proizvodnjo te kovine z milijon tonami letno, letos pa bomo to število preokretili. Seveda nam Zenica daje še druge proizvode, železno rudo, že omenjeni koks, surovo železo in surovo jeklo, vsega nad tretjino tega, kar nam dajejo skupaj vsa ostala industrijska podjetja te vrste.

Da smo lahko dosegli tak velik uspeh, je bilo treba velikih naporov in sredstev. Vloženih je bilo v Zenico 73 milijard in razumljivo je, da sedaj pričakujemo od Zenice vračanje teh naporov in sredstev.

Moramo ugotoviti, da vsekakor čutimo postopno in stvarno izboljševanje življenjskih pogojev ob vedno večji skrbi za dvig življenjske ravni. Kakor so bili doslej prvenstveno usmerjeni naši naporji za dvig industrijske proizvodnje, grede sedaj za tem,

da bi se izboljšali življenjski pogoji vseh, ki delajo in ustvarjajo.

Seveda ni dovolj, da bi pričakovali, da bo prišlo izboljšanje samo po sebi oziroma že samo zato, ker imamo take in tako velike industrijske objekte, ki nam lahko proizvajajo milijone ton tega ali onega proizvoda. Tudi ni dovolj ugotavljati, da nismo več industrijsko zaostala država. Pri tem namreč zadenemo na probleme, o katerih stalno govorimo in bomo morali še govoriti. Gre namreč za odpravo tistih pomanjkljivosti, ki onemogočajo ali pa vsaj preprečujejo, da bi bili obeti Zenice in drugih industrijskih objektov hitreje izpolnjeni. Tudi te nam je nanizal tov. Tito v svojem omenjenem govoru. Gre za kadrovske težave, ki pa jih odstranjujemo sproti, kot ustvarjamo industrijo. Vzporedno s tem bo rastla tudi delovna storilnost, da bomo tudi to vskladili s stopnjo razvitosti naše industrije. Dalje je tu vprašanje varčevanja, varčevanje povsod, tudi pri najmanjših stvareh, tako kot varčuje dober gospodar. In končno bo treba odpraviti še razne tehnične in organizacijske težave, ki so tudi več ali manj posledica naše mlade rasti. Tako nam Zenica in drugi novi industrijski objekti obetajo, kot je dejal tov. Tito:

»Da bomo že danes dali delovnim ljudem občutiti v tem, kar smo že doslej zgradili — blagodatni socialne gradnje, da jim bo že zdaj bolje in da imajo odprto perspektivo za nadaljnje izboljšanje življenjske ravni.«

-dt-

IZ DELA MLADINSKIH ORGANIZACIJ

Bogato in pestro življenje

Oddali so glasove
za najboljšo mladino

V Prestranku se je letnega običnega zbora mladinske organizacije udeležilo 62 mladih delavcev in delavk iz obrata »Javor«. Predsednik organizacije Janko Sabec je v obširnem poročilu nanašal vrsto dejstev, ki dokazujejo vztrajno prizadevanje mladinske organizacije za rešitev problemov v tovarni in izven nje. Več mladih delavcev je bilo tudi izvoljenih v organe delavskega upravljanja, šest se jih je udeležilo gradnje ceste Bratstva in enotnosti in mladinci so med drugim dali tudi pobudo za ustanovitev strojske sekcije.

Djaski mladinski konferenci v Postojni se je udeležilo 182 dijakov in dijakin. Razprava je bila zelo živahna in čista. Je, da obeta postati mladinska organizacija na gimnaziji tista, ki bo skupaj z vsemi odgovornimi učitelji za vzgojo mladega rodu dala vse od sebe, da napredna reformna hotenja v našem šolstvu ne le administrativno, marveč tudi vsebinsko kar najhitreje oživijo.

V nasprotju s prakso prejšnjih let bodo letos ustanovili na gimnaziji osnovne organizacije po razredih. Graje vredno pa je dejstvo, da je dijaški konferenci v Postojni prisostvovalo le pet profesorjev, čeprav je njihova udeležba na takih posvetovanjih močno zaželena.

Podobne letne mladinske konference so bile tudi v Studenem, Planini, Smihelu pod Nanosom, Hruševju, Orešku, Bukovju in v kovinskem podjetju LJV v Postojni. Razen novih vodstev so izvolili tudi delegate za občinsko mladinsko konferenco, ki bo prihodnji mesec v Postojni.

Za vsestransko vzgojo
mladega rodu

Politično-deološka komisija pri občinskem komiteju LMS v Postojni je ukrenila vse potrebno, da bo v kratkem pričela z delom Mladinska ljudska univerza. Program njenih pred-

vanj in predstav je tako pester, da lahko že danes zatrdimo, da bo MLU lahko v mars čem odigrala pomembno vlogo pri postopnem oblikovanju svetovnega nazora mladih ljudi. Prav tako so vredni poudarka napor komise za društveno življenje mladine, ki se je po večletnem premoru zavzela za poživitev dela krožkov za tehnično vzgojo mladine. V kratkem bo namreč začel tečaj radioamaterskega krožka, za katerega je med mladimi Postojnčani veliko zanimanje.

Vrste tabornikov se množijo
in krepijo

Med prvimi, ki so v postojnski občini že imeli redni letni občni zbor, so bili taborniki odreda »Kraških voharnikov«. Njihova množična obiskana skupščina in plodovita razprava na njej — to je bil odraz dolgotrajnega in neumornega dela odredove uprave in tabornikov. Na skupščini so poročali, da je v Postojni trenutno že 166 tabornikov, od katerih je letos 116 taborilo v Valdeitri. Pomemben uspeh so postojnski taborniki dosegli z osvojitvijo tretjega mesta na republiškem taborniškem mnogobojju v Novem mestu.

Ta taborniška organizacija res zasluži, da jo skupnost tudi v bodoče podpre; za pomoč se obrača do nje z naslednjimi skromnimi besedami: »Vsak tabornik je dolžan tudi sam prispevati k izboljšanju materialnega stanja enote po načelu: Tabornik naj si najprej z delom svojih rok poveča inventar, s svojim delom naj si priskrbi sredstva za taborjenja, izlete in tekmovalništvo. Če bodo tako ravnali, potem jim bo skupnost priskočila na pomoč v veri, da pomagata vatalni, delavni in vzorni mladini.«

A v program bodočega dela so »Kraški voharniki« zapisali: »V sreči vseh nas mora biti samo ena želja in cilj, to je, da postane naš odred v l. 1959 nosilec častnega naslova — Partizanski odred.« M. A.

1740 ur prostovoljnega dela

Ceprav je mladinska organizacija v Dolu pri Črnem kalu številno šibka, se lahko pohvali, da je letos prispevala za izgradnjo krajevnih komunalnih naprav 1740 prostovoljnih delovnih ur, da je organizirala štiri družabne prireditve, od grala šest prijateljskih odbojarskih tekem, več šahovskih turnirjev, nekaj mladincev pa se je udeležilo tudi zvezne delovne akcije. Vsekakor lep uspeh dela, ki jim je narekoval, da svojo dejavnost v prihodnjem letu še bolj razvijejo.

Vsi so mladi in imajo voljo
do vsakega dela

Poročilo, ki ga je na voljni konferenci mladinskega aktiva na Barki podala Anca Gustinčič, je mars koga presenetilo.

Vasica Barka v divjaški občini je precej oddaljena od večjih gospodarskih, političnih, kulturnih in upravnih središč. V njej pa dela 16-članski mladinski aktiv s tako poživljenostjo in aktivnostjo, da bi se lahko po njem marsikje zgledoval.

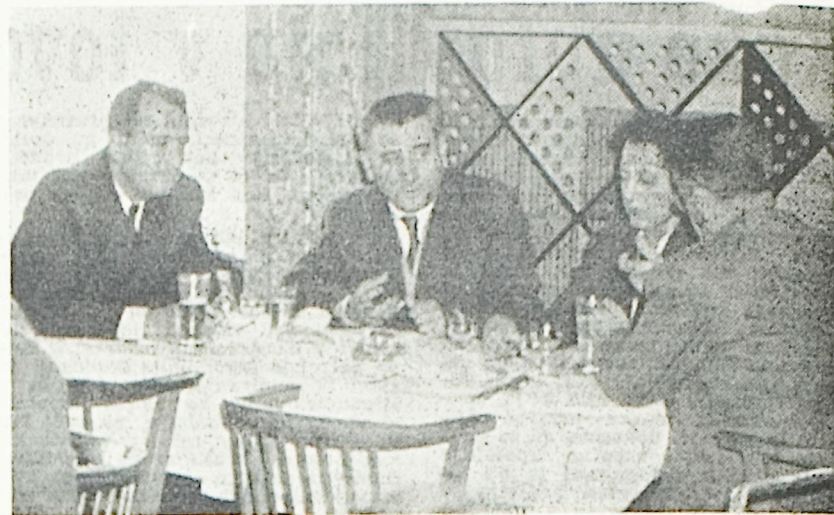
Ker so vsi mladi in imajo voljo do dela, so z uspehom sodelovali pri organiziranju raznih plovov, predavanj in se redno udeleževali vseh sestankov. Na dan volitev so bili s har-

monikarjem prvi na volišču, ki so ga lepo okrasili. Radi so prisostvovali raznim predavanjem. Organizirali so ogled Zagrebškega pomladanskega velesojma. Z lastnimi sredstvi so si nabavili pribor za namizni tenis, okrajni komite LMS v Kopru pa jim je podaril žogo in mrežo za odbojko. Na konferenci so izvolili novo mladinsko vodstvo, ki ga sestavljajo Zvonka in Alojz Prelec, Mirko Ambrožič in Anica Gustinčič. -er

Tudi divjaška mladina
ne zaostaja

Aktiv LMS Divjača-vas šteje več kot 40 članov, sodi pa med najboljše mladinske aktive v divjaški občini. Delo njegovih članov se odraža zlasti v TVD Partizan in v DPD Svoboda. Nekaj mladincev je tudi vključenih v Avto-moto društvo in v Prostovoljno gasilsko društvo.

Preobširna bi bila podrobna analiza (Nadaljevanje na 10. strani)

Minulo nedeljo je restavracija koprškega hotela Triglav nepričakovano doživela pomemben obisk. Okoli dvanajstih so posedli (od desne proti levi): podpredsednika ZIS Edvard Kardelj s soprogo Pepco in Aleksander Ranković ter predsednik osrednjega odbora sindikatov Jugoslavije Svetozar Vukmenović-Tempo

Živahne priprave na volitve SZDL

Tudi v piranski občini živahno potekajo priprave na nedeljske volitve Socialistične zveze delovnega ljudstva. Že prejšnji teden so imeli tako v Piranu kot Portorožu množične sestanke članstva, na katerih je govoril o aktualnih notranjih in zunanje-političnih problemih predsednik OO SZDL Albert Jakopič-Kajtimir.

Ta teden so sestanki še številnejši in so tudi po okoliških vaseh. Medtem ko so prejšnji teden obravnavali predvsem nove določbe v zvezi s cenami življenjskih artiklov, pa so množični se-

stanki ta teden potekali predvsem v znaku obravnavanja drobnih vsakdanjih problemov, ki jih poskušajo prebivalstvo rešiti samo ali preko ObLO.

Vzporedno s sestanki potekajo priprave za čim lepši potek volitev. Posamezna volišča so si napovedala tekmovanje glede lepše okrasitve in pa seveda glede večje udeležbe. K akcijam za okrasitev volišč se odziva v velikem številu mladina, tako da vse kaže, da bo piranska občina kakor že pri prejšnjih volitvah imela za to priložnost res praznično lice.

Umrl je Jože Bergman

Spet je kruta smrt nezposorno posegla v našo sredo in nam iztrgala dobrega tovarša: v nedeljo zjutraj

nas je globoko presunila vest, da je za vedno zatisnil bleščeče očeligraverski mojster v Kopru, naš tovarš

in prijatelj Jože Bergman. Zahrbna bolezen mu je izpodrezala moči, da je velko premlad in sredi dela za lepše življenje omahnil v smrt.

Jože je bil rojen leta 1919 na Jesenicah v družini delavca-kovnarja. Izšolal se je za graverja, toda že zgodaj je okusil vse tegobe in krivice tedanjega sveta, zato je komaj dvajset let star že našel pot v vrste Komunistične partije. Takoj po razpadu kraljevske Jugoslavije je začel aktivno delovati v OF in je delal v njeni ilegalni tehniki v Ljubljani. Fašisti so ga med razjani marca 1942 zapirali in internirali v Italiji, od koder se je jeseni leta 1943 rešil in takoj stopil v partizanske vrste. Bil je komandir in komisar čete, po končanem partijskem tečaju pa je bil dodeljen sprva v tehniko, nato pa julija 1944 v partizansko tiskarno Slovenija, kjer je bil do osvoboditve.

Svoje bogate delovne in življenjske izkušnje je neumorni Jože posredoval tudi po osvoboditvi za graditev novih odnosov in nove družbe najprej nekaj časa v Trstu, nato pa se je stalno naselil v Kopru. Vsem so znane njegove zasluge na področju gospodarskega razvoja na Koprskem. Ustanovil in formaliziral je tiskarno Jadrano, sodeloval je v organih ljudske oblasti in bil vse do zadnjega občinskega ljudskega odbornika in član številnih organizacij in združenj, v katerih je opravljal tudi vodilne funkcije.

Posebno velik je njegov doprinos na kulturnoprosvetnem področju. Že med šolanjem je bil član ljubljanskih pevskih zborov. Ljubizen do petja je gojil še naprej in je zato bil v Kopru ves čas eden najbolj discipliniranih in vnetih članov pevskega zbora, med njegovimi organizatorji prej in še posebno v zadnjem času, ko je bil klub slabemu zdravju celo predsednik pevskega zbora. Pri tem napornem delu je dobesedno izgorel ter zaradi hudih naporov in zavratne bolezni preminul.

Pokojni Jože je bil tudi velik ljubitelj športa in še prav posebno nogometa; bil je aktiven član upravnega odbora v koprskem nogometnem klubu, ki je z njim izgubil nenadomestljiv stebel.

Gospodarstveniki, kulturniki in prosvetarji ter športniki in množične organizacije, posamezniki in vsa družba — vsi smo globoko užalosteni in se ob svezem grobu dragega Jožeta Bergmana klanjamo njegovim vrlinam. Njegov spomin bo še dolgo živ med nami!

Težave s portoroškim kinom

Kino je povsod postal ena najobičajnejših oblik razvedrila za široke sloje prebivalstva — le v Portorožu je z njim tako, kakor bi se hotelo prebivalstvo prepričati, da hodi v kino. Znanilci mrzlih jesenskih dni — kostanjariji — so že začeli s peko, v Portorožu pa mora še vedno v kino na prostem, če hoče sploh imeti kakšno zabavo. Vzrok je enostavno v tem, da še vedno ni rešeno vprašanje, kdo bo upravljal adaptirano poslopje »Ljudskega doma« in kako bo tisti, ki ga bo upravljal, pobiral najemnino ter prispevek za elektriko in vodo od kinematografskega podjetja. Saj je prav, da se ta vprašanja enkrat za vselej razčistijo in uredijo — toda to bi se moralo zgoditi še v času turnirja, tako da bi po končanem turnirju kinopodjetje lahko takoj začelo z namestitvijo primerne platna in bi najpozneje s prvim oktobrom že začelo predvajanje filmov v dvorani. Upajmo, da bodo kritike, izrečene na ta račun na zadnjih množičnih sestankih, pospešile ureditev tega vprašanja.

Kako priljubljen je bil pokojni Jože Bergman med Koprčani, najbolje pričča veličasten pogrebni spreved in zadnje slovo, ki so mu ga priredili minuli torek popoldne. Kljub slabemu vremenu je šlo v žalni povorki nad 1500 ljudi

Kaj pravijo drugod...

DUBUANSKI
DNEVNIK

PRAVOČASEN KONEC

Po obvestilih iz CK LMJ bodo letošnja dela na avtomobilski cesti od Ljubljane do Zagreba pravočasno končali. Ko bodo odprli avtomobilsko cesto, bo v Novem mestu veliko slavnostno zborovanje, pri Kardeljevem pa bodo odkrili spomenik brigadam, ki so sodelovale pri tej veliki delovni akciji.

CLAS
GORENJSKE

ZNIŽANJE CEN MOKE

Cena moke za 2 din previsoka. — Kaj bodo pokazale kalkulacije pekarn? — Odločbe občinskih odborov.

V zvezi s spremembami nekaterih cen so po vseh občinah začeli uveljavljati navodila s ciljem, da ne bi dovoljevali nobenih samovoljnih, neutemeljenih podražitev. Svet za blagovni promet pri ObLO Jesenec in Kranj so na pooblastilo ObLO še sprejeli odločbe, s katerimi prepovedujejo vsako zviševanje cen po 30. septembru. Predlogi takih odločb so prav tako že pripravljeni pri občinah Trzin, Skofja Loka in Cerklje.

Svet za blagovni promet OLO v Kranju pa bo prihodnje dni razpravljal o predlogu nekaterih cen iz uslužne dejavnosti, ki sodijo v območje njegovih pristojnosti.

DOLENJSKI LIST

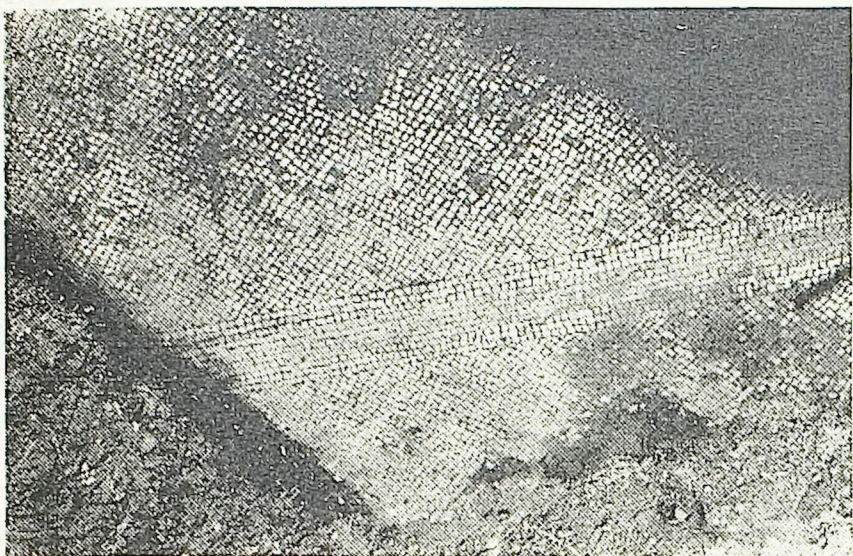
»DAJTE NAM STROJE!«

Na občnem zboru kmetijske zadruge Smarjeta je bilo. V drug polovici meseca septembra. Pogovorili so se o mars čem. Mnogo so govorili o novih semenih in o novih vrstah rastlin, ki smo jih pričeli gojiti. Ugotovili so, da so nove vrste zahtevnejše kot tiste, ki so jih gojili doslej. Motika, brana in plug več ne zadostujejo. Smarjetško področje je hrbovit. Tudi hrbovski kmetje bi radi pričeli »na novo«. Rekli so: Kaj res nihče ne misli na nas, da bi nam odkrbel stroje, ki bi lahko z njimi obdelovali po naših strmih nah. priključke, ki bi jih ti stroji vodili? Tako so se vprašali.

Zahtevali so naj bi strokovnjaki pričel razmišljati o strojih, primerenih za hrbovita področja. Dogodek je videt na prvi pogled nepomemben. Toda samo na prvi pogled. Medtem ko preprčujemo kmetne na ravni, povsod tam, kjer bi jim bilo treba reči samo »da« in že bi zabrneli stroji, se oglasijo hrbovski kmeti in zahteva strojno obdelavo ker je spoznal, da je boljše! Dogodek je tako pomemben, da se je vredno nad njim zamisliti!

Številni predvolilni sestanki in zborovanja SZDL po vsem koprskem okraju so v teh dnevih pred volitvami močno razgibali politično življenje po vseh naših krajih in posebno po občinskih središčih. Najbolj obiskana so bila zborovanja predsednika in sekretarja odbora SZDL v Kopru Alberta Jakopiča-Kajtimira in Ivana Mavsarja, ki sta zbranim poslušalcem na poljuden način tolmačila našo notranjo politiko in zunanje dogodke. Na sliki del zborovalcev v postojnski kino dvorani med izvajanjem tovariša Kajtimira minuli petek zvečer

Mozaik v hiši antičnega Haliaetuma. Našli so ga pod okrog 1 meter debelo plastjo prsti v vinogradu nad zalivom Sv. Simona.

IZ NAŠE LJUDSKOPROSVETNE DEJAVNOSTI

Gostovanje koprskih pevcev v Trstu

V tržaškem Avditoriju je v soboto, 18. t. m., imel koncert moški pevski zbor DPD Svoboda iz Kopra pod vodstvom dirigenta Vladimira Lovca. Bilo je to prvo gostovanje v bližnjem Trstu, ki so ga obiskali koprski pevci na povabilo tamkajšnje Slovenske prosvetne zveze. Avditorij je napolnilo še kar zadovoljivo število ljudi, čeprav je bil sobotni večer. Vsaj za naše pojme zadovoljivo, saj jih je bilo več kot 300. Tržačani pa so obžalovali, da je bil obisk tako pičel. (Vsekakor pa drži, da je bilo občinstvo zelo hvaležno, disciplinirano in zavzeto za izvajanje, pa tudi s pohvalo ni štedilo. Skoraj po vsaki pesmi je bilo ploskanje dolgočasno in zahtevali so ponovitve. Vendar so Koprčani od 19 pesmi, ki so jih imeli na sporedu, ponavljali le dve, ker bi se sicer izvajanje preveč zavleklo. Dodati pa niso smeli nobene nove pesmi, ker so taki predpisi.

Glasbeni recenzent Primorskega dnevnika piše med drugim tole: »Ne more se reči, da nam je moški zbor DPD Svoboda iz Kopra prinesel kake novitete, razen nekaj izjem... Le v prvem delu programa je bilo nekaj zahtevnejših oziroma manj znanih skladb... Srebotnjakova »70.000« in v manjši meri Simonitijska »Za šačicu riže« predstavljata za pevce, vajene le tradicionalnih oblik in konsonantnih trozvokov, že precejšnjo težavo za prilagoditev novejšim harmonskim sredstvom. Lahko rečemo, da je napravil zbor lep korak v sodobnejšo glasbo z lepim uspehom in

zasluži že zaradi tega vse priznanje. Lepo je, da hoče korakati z duhom časa.»

Ob zaključku koncerta se je koprskim pevcem zahvalil tajnik SPZ tov. Švab in jih povabil, naj bi obiskali tudi slovenske kraje izven Trsta. Koprčani so povabilo z veseljem sprejeli, saj je veliko pevcev doma iz Trsta in bližnje okolice. In kdo ne pokaže rad doma, kaj zna?!

Napratko iz Hrpelj

Hrpeljska Svoboda je nedavno kupila televizijski aparat in ga namestila v eni izmed učilnic osemletne šole. Predstave so brezplačne in privlačijo številne obiskovalce. Požrtvovalni učitelj Janez Kompare je prevzel vlogo »operaterja« in z občudovanja vredno potrpežljivostjo vrti hvaležnim gledalcem do poznih večernih ur to najnovejšo čudo radiotehnike. Dogovorjeno je, da bodo televizijski aparat preselili v občinsko knjižnico. Vsekakor bo to odigralo pomembno vlogo v kulturni suši.

Ureditev knjižnice je postala v Hrpeljah neodložljiva zadeva. Na pobudo predsednika občine tovariša Ovčariča bo končno rešeno tudi to vprašanje. Oprema za knjižnico je že naročena. Prav tako je nujno zamenjati pod v prosvetni dvorani. Les je že pripravljen pri »Jelki«, treba bi bilo le, da se lotijo dela.

Resneje bi bilo treba reševati vprašanje rednih kinopredstav in zagotoviti sredstva za nabavo stabilnega kinoprojektorja. Občina trenutno ne razpolaga s potrebnimi finančnimi sredstvi, zato bi jih bilo treba dobiti drugje.

Pri otvoritvi ceste na Slavniki so sodelovali pevci iz Nasirca, Mihel, Klanca, Ocizle in Hrpelj. Ob tej priložnosti smo se spomnili, da ne bi škodilo nekoliko več discipline in zanimanja za pevski zbor v Hrpeljah, ki bi bil lahko glasovno in številčno močnejši. Pravijo: včasih Hrpeljčanov in Kozincev ni bilo treba siliti v pevski zbor.

In za konec: ali ima hrpeljska Svoboda za zimsko sezono kak načrt? Oder je strašno osamljen, pa kakega predavatelja smo tudi željni. Folklorna skupina bi se s pomočjo šolske mladine lahko s pridom vključila v Svobodo. Nikar ne ostanimo preveč pri starem, sicer bomo preveč odmaknjeni od prosvetnega dela drugih občin.

Piran

Včeraj je bila po dolgem presledku v Piranu seja občinskega sveta Svoboda in prosvetnih društev. Člani so obravnavali tekoča društveno problematiko in ugotovili, da občinski svet letos še ni prejel nobene denarne podpore, čeprav je bila v občinskem proračunu predvidena vsota 300.000 din. Delno je temu krivo vodstvo sveta, ker se sploh nihče dolgo ni brigal, da bi od Oblo zahteval predvideno vsoto. Stanje v DPD Svoboda Piran je letos precej boljše kot lani, medtem ko se je v Portorožu stanje veliko poslabšalo, kajti prej je bilo dežlovala knjižnica, sedaj pa nima prostora, ker je bil dom preurejen za šahovski turnir in je še sedaj zaprt, knjige pa ležijo v zabojih. Med drugim so na seji razpravljali tudi o pripravi občinskih zborov društev, ki bodo v začetku prihodnjega meseca. Pred občinsko skupščino Svoboda in prosvetnih društev, ki bo meseca decembra, pa se bo svet moral še temeljito pomeniti z odgovornimi političnimi forumi o bodočem vodstvu, kajti sedaj ima v Piranu človek vedno vtis, da je občinski svet Svoboda v vsem le peto kolo.

S. O.

EPILOG K ARHEOLOŠKIM RAZISKAVANJEM V IZOLI

Piše: VINKO ŠRIBAR

Dne 10. 8. je ekipa Narodnega muzeja iz Ljubljane zaključila topografska dela na vidnih ostankih antičnega mesta v Simonovem zalivu. Zavedali smo se, da nam za popolno topografsko podoben antičnega mesta manjka podatek o lokaciji in obsežnosti njegovega grobišča.

Po presledku enega meseca smo začeli z drugo fazo svojega dela: topografsko fiksiranje že znanih arheoloških točk v Viližanu.

Zadnje popoldne pred začetkom teh del sem šel na sprehod po obali med rtoma sv. Simon in Kaneto. Na strmemu pobočju pelje tesno ob obali ozka steza, ki je na svojem začetku pokrita z materialom, ki se osipa s strmega južnega brega. Takoj na začetku vzpona, komaj kake 4 metre nad morsk gladino, me je zbudila v oči zelena barva patiniranega bronu. Pripognil sem se. V zasipu na stezi je ležala delno zasuta bronasta fibula (zaponka), taka kot je v srednji Evropi bila v rabi v mlajši železni dobi konec II. st. pred n. št. (pozni latén C). V neposredni bližini je ležal kos dolge človeške kosti. Ne da bi posebno razglabljal, se mi je vsilila misel, da imam pred seboj del neke grobne celote. V profilu ob južni strani steze, skoraj 2 m pod današnjo površino, so bili fragmenti rimske keramike. Od tod v smeri tunela stare železniške proge se širi stopničasta dolina zaraščena z vinogradi in trsko. Zares ni čudno, da so prebivalci Haliaetuma izbrali to mirno in osamljeno dolino jugozahodno od svojega mesta za zadnji dom.

Mala in neobgljena fibula je odkrila grobišče in nakazala rešitev še dveh važnih zgodovinskih problemov: čas, kdaj je osnovan

Pokopališče antičnega Haliaetuma

Haliaetum in kdo so bili njegovi prvi prebivalci. Dosedanje najdbe iz Haliaetuma izvirajo v glavnem iz časa novega štetja, vendar zgodovinarji predpostavljajo, da je mesto bilo osnovano že po času prvega uspešnega vdora Rimljanov iz Aquileje do Nesactia. Najdba omenjene fibule upravičuje tako domnevo. Oblikovno je ta fibula keltskega izvora. Toda njen lastnik je lahko bil tudi Rimljan. Še bolj mikavna je misel, da jo je nosil Kelt. Celozelo verjetno je, da so prvi prebivalci Haliaetuma poleg Rimljanov bili Kelti. Keltom ni uspelo prodreti ob morju v Istro, zato so kasneje bili tudi naklonjeni rimskemu vdoru v Istro. Skoraj še dve stoletji si Rimljani niso mogli pridobiti zaupanja domačih Ilirov, zato je skoraj upravičena misel, da so v novoosnovanem mestu na ilirskih tleh našli sožitje prijateljsko razpoloženi Rimljani in Kelti brez sodelovanja Ilirov. Na taka in podobna vprašanja bi dobil popoln odgovor s sistematskim raziskovanjem nekropole, v kateri počivajo najstarejši prebivalci Haliaetuma.

Po povratku s sprehoda na Kaneto sem srečal na obali ob bankini rimskega pristanišča moje male prijatelje in pomočnike Klavdija in Remigija.

Tovariš, tovariš, sta hitela oba naenkrat, Srečko je tukaj našel človeški skelet.

Tudi Srečko je kmalu prišel. Peljal nas je ob obali proti severu. Ustavili smo se na 55 m profila, v katerem so tudi vse dosedanje najdbe, o katerih smo govorili v prejšnjih člankih. V globini 1 m pod površino, v ruševinah antičnih zidov, so ležali pred nami ostanki človeškega skeleta.

— Kaj je bilo, Srečko?

Knjižničarski tečaj v Kopru

V torek in sredo, 21. in 22. t. m., je bil v Kopru dvodnevni knjižničarski seminar, ki ga je priredil okrajni Svet Svobod in prosvetnih društev. Seminarja se je udeležilo 16 knjižničarjev, in sicer iz koprskih občin 4 (Marzige, Šmarje, Skofije in Dekani), iz Izole 4, iz Pivke 3, iz Ilirske Bistrice, Divače, Postojne in Sežane po eden, le iz Pirana in Hrpelj ni bilo nikogar. Udeleženci seminarja so poslušali v dopoldanskih urah predavanja o razvoju knjižnic in o raznih tehničnih vprašanjih, v popoldanskih urah pa so praktično delali v koprski ljudski knjižnici in se seznanili s potujočimi knjižnicami.

V skupnem razgovoru so pretresli vprašanje večjih občinskih knjižnic, njihovih podružnic po vaseh, kjer je več zanimanja za knjige, in potujočih knjižnic, s katerimi si lahko veliko pomagajo. Žal se za te knjižnice ne zanimajo dovolj občinski sveti.

Izkazalo se je, da skoraj nobena občina ni zagotovila finančnih sredstev za knjižnice in da je sploh vprašanje celo za tista finančna sredstva, ki so bila v proračunu zagotovljena za ljudsko prosveto. Tudi tu leži krivda v glavnem v nezainteresiranosti občinskih svetov Svobod in PD. Stanje se bo zboljšalo takrat, ko se bodo vsi zavedali, da so knjižnice temelj vsega izobraževalnega dela in razgledanosti. Ob knjižnicah pa bo treba misliti tudi na čitalnice oziroma klub, kjer bodo na razpolago časopisi in revije.

Desetletnica

LUTKOVNEGA GLEDALIŠČA V LJUBLJANI

Ta mesec je praznovalo Mestno lutkovno gledališče v Ljubljani 10-letnico svojega obstoja. Ta gledališka ustanova, ki naj bi bila namenjena predvsem mladini, je z marionetami (vseščimi lutkami) in ročnimi lutkami zagotavljala lutkovni umetnosti pravo mesto. V tej dobi je lutkovno gledališče pripravilo dela, ki so tipično lutkovna in na velikih odrih sploh niso uprizarljiva. Pri tem je bilo treba upoštevati tudi specifičnost repertoarja v obeh gledališčih: marionetnem, kjer uprizarjajo predvsem pravljica dela, in v gledališču ročnih lutk, kjer prevladujejo dela s sodobno tematiko, s poudarjeno vzgojno poanto in z živahnim sodelovanjem malih gledalcev. Med najboljšo uprizoritev sodi vsekakor »Zogica maroglica« in »Zvezdica zapanka« v režiji Jožeta Pengova, dalje »Srečni princ« v režiji Mirka Mahnič in »Hudobni graščak« v režiji Poldeta Dežmana.

Lutkovnega gledališča ne poznajo samo ljubljanski otroci in odrasli, saj že pet let MLG gostuje z ročnimi lutkami tudi po podeželju. V tem času so imeli 736 predstav s 185.320 obiskovalci. Z marionetami so gostovali edine v Kopru, Piranu in Izoli na povabilo zavoda »Primorske prireditve«. Prav v začetku letošnje sezone so obiskali tudi Beograd.

MLG je na svoji umetniški poti doseglo tak razvoj, da ga prištevamo med najboljša evropska lutkovna gledališča. O tem pričajo številna povabila iz inozemstva in lepa priznanja.

OBRENOVIČEVA RADIJSKA IGRA NAGRAJENA V BENETKAH

Ko smo pisali o repertoarju slušnih iger Radia Ljubljane, smo omenili, da bo v repertoar uvrščena radijska igra, nagrajena v Benetkah. Tam je namreč vsako leto mednarodno tekmovanje za radijske igre, opere, kantate in reportaže. Na pobudo Italijanskega radia so začeli s takimi tekmovanji pred desetimi leti in zato tudi danes ime PRIZ ITALIA. Letos se je prvič tega tekmovanja udeležila Jugoslavija. Od predloženih 52 del iz 21 držav je mednarodna komisija nagradila naslednja dela: Prix Italia za radijske igre je prejel švicarski pisatelj F. Dürrenmatt za satiro »Večer v pozni jeseni«, nagrado Italijanske Radio-televizije je prejel Aleksander Obrenović iz Beograda za radijsko igro »Ptica« (na sporedu Radia Ljubljana 28. t. m. v izvirni izvedbi v srbski). Za najboljšo glasbeno delo je dobil prvo nagrado Japonec, drugo Francoz. Nagrado Združenja italijanskega tiska za dokumentarno delo (radijsko reportažo) je prejel Italijan. Ob 10-letnici sprejetja Deklaracije o človeških pravicah je UNESCO razpisal posebno nagrado za radijsko delo, ki bo najbolje prikazala človekovo težnjo po svobodi in miru. To nagrado je prejel nemški pisatelj Schnabel za reportažo »Po sledovih Ane Frank«.

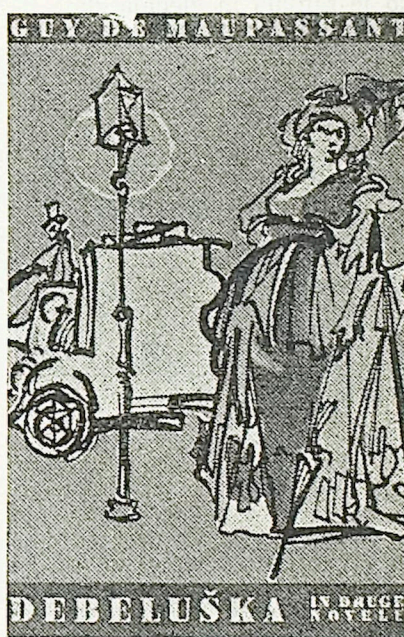
— Pred nekaj tedni sem opazil, da leži ob obali neka kost. Po vsaki plimi jo je bilo videti več. Začela me je mučiti radovednost, pa sem se lotil izkopavanja.

Škodljive posledice Srečkove radovednosti so bile očigledne. Nisem ga grajal, poskusil sem mu pojasniti. Kdo pač ne bi bil radoveden? Končno, to kar je storil, bi v še slabši obliki naredilo morje.

Gledal sem skelet in si mislil: Tukaj ni pokopališče in vendar, kaj delaš tu? Z razbito glavo in s polomljenimi kostmi leži skelet nemo in strmi v nas z votlimi očmi in se spakuje z mogočnimi čeljustmi, ki so polne belih in zdravih zob.

Skelet je ležal točno v smeri sever—jug, z glavo na severni strani in obrnjeno proti zahodu, oziroma leže na desnem licu. Obe roki sta bili položeni v naročje. Individuum je bil moškega spola in visok okoli 1,7 m. Pokop je izvršen v ruševinah. Na njem je 1 m zemlje, ki je neprekopavana in enotna z ostalim profilom. Zato lahko trdimo, da je pokopnik bil pokopan, predno je mesto doživelo katastrofo, v kateri je bilo zasuto, torej že v zgodnjem srednjem veku. Temu v prid govori tudi stanje kostnega gradiva. Padli vojak? Kdo ve? Mogoče bomo dobili odgovor na to uganko pri rednih izkopavanjih. (Konec prihodnjic)

NOVE knjige

Normandija je Maupassantu (1859–93) vsilila neizbrisen pečat. Iz večine njegovih novel in romanov sijaj gricevnata Normandija s svojimi sebičnimi kmeti in užitekželjnimi tržani. Za razvoj njegovega pripovedništva je pomembno doživetje prusko-francoske vojne, neznosne družinske razmere, spoznavanje normandjskega kmeta in najvažnejše — srečanje z naravnostno miselnostjo (in Zolajem). Prav to srečanje je dalo tridesetletnemu Maupassantu pobudo, da se je posvetil samo literarnemu ustvarjanju.

Dasi se je zgledoval največ pri realistu G. Flaubertu, je bil veren socialen in humanističen. To se vidi iz številnih novelic, ki jih je našli javnosti posredovala Prešernova družba. Vendar pa je njegova podoba o življenju in človeku mnogo bolj sintetična in resnična od naturalističnih izmislečnin (Kocbek).

Maupassant je namreč svojim novelam znal dodati sebe, svoj odnos do opisovane snovi, znal je svoji besedi vdihniti lirčnost, pa tudi nemojnost. Njegova dela obtožujejo, čeprav ne naravnost z besedo, obtožujejo, ker obtožuje bralec, kaj jih bere. Kdo ne obsoja hinavskih ljudi, ki prezirajo prikupno Debeluško, zaradi dejanja, s katerim je prav njim komunist, kdo z negodovanjem ne pomisli na »gospodično Ciciduj«, pruskega oficirja, tega prototipa podivjanih militaristov, ki vandalsko uničuje umetnine, cinčno prezira kulturo in ljudi? Prav te neme obtožbe družbe, ki povzroča in mirno gleda krivice, in pa prikupen, linizeem približujejo Maupassanta današnjemu bralec.

Proti koncu svojega življenja Maupassant preide v fantastiko in v svojih delih opisuje duševne blodnje in grozo, s temi deli je zaoral prve brazde v simbolizem. Ta dela so teže umljiva, morda ne toliko vredna kot tista, v katerih objektivno opisuje družbena nasprotja in nemojnost, vendar razgledan bralec kar z obžalovanjem odloži knjigo čitnih novelic, ker v njej ni srečal tudi tistega »blodnega, fantastičnega, grozljivega« Maupassanta, ki je za preobrat iz naturalizma v simbolizem s'no pomemben. J. H.

ANDRÉ MAUROIS

PRELUDIJI

(Odlomek iz romana TEMNO HREPENENJE. Izdala Državna založba Slovenije v prevodu Izidorja Cankarja in v opremi Uroša Vagaje)

Vsi Sandovi prijatelji so bili opazili, da je to sijajno, prekrasno in absurdno poletje 1837 v svoji razrvanosti največkrat mislila na mladega poljskega pianista, ki ga je zaman skušala privabiti v Nohant. Zdelo se je, da je Chopin, kakor bi ona bila rekla, po Previdnosti ustvarjen zanj. Pregar iz domovine, občutljiv, nesrečen, je žaloval za Poljsko, za svojo družino in zlasti za toplino materine ljubezni. »Če bi me kdo hotel deti v povodce,« je rekel, »bi bil zelo zadovoljen.« In nekdo je zelo živo želel, da bi našel v njem ljubimca in sina. Chopin je bil sedem let mlajši od Sanda, zaradi česar se je smelo pričakovati, da se bo vedel sinovsko, skoraj otroško, kar je Sand v Michelovi tiraniji pogrešala. Videla je mladega muzika, slabotnega, bolnega, vročičnega; prav toliko nepremagljivih privlačnosti za materinsko bolniško strežnico. Po lepoti je bil enak Lisztu: »Srednje rasti in vitek, dolge, ozke roke; zelo majhne noge; pepelnati plavi lasje, ki so vlekli na kostanjevo; rjave oči, prej živahne kakor žalostne; ukrivljen nos; zelo mil smehljaj; nekoliko ubit glas in v vsej njegovi osebnosti nekaj tako plemenitega, tako nedolžno aristokratskega,« da so vsi tisti, ki ga niso poznali, videli v njem velikega gospoda v pregnanstvu. Kolikokrat je, medtem ko je sanjala in gledala zlate lipe Nohanta, podoba tega lepega obraza priplesala pred Georgeovo pero in jo zadržala pri pisanju, kar je bilo redko in nevarno znamenje.

Mallefille je bil vrl dečko, »najboljši človek, ki ga je Nebo ustvarilo za prijatelstvo,« toda zelo povprečnega talenta; Chopin je bil genialen. Sand, ki je bila tako globoko muzikalna po rojstvu in po vzgoji, Sand, ki je kot majhna deklica sedela pod klavir svoje stare matere, da je uživala to poetično zatišje, in ki se je kot žena stiskala pod Lisztovo piano, da je srkala vase to moč, ki jo je prevzemala, je bolj razumela kot kdorkoli govorico zvokov. Pristavite, da bi si pripisala eno točko proti Mariji d'Agouti, ki si je bila osvojila Liszta, če bi si pridobila Chopina. Vse se je združilo, da bi vzbudila in Sandu željo, da naveže nase krhkega in genialnega muzika.

Ta osvoboditev je bila težavna. Chopin, nežno bitje, nebeško in kakor izkoreninjeno iz zemlje, se je bal slehernega glasnega razpravljanja, sleherne neprimernosti v obleki in zlasti slehernega škandala. Njegova najljubša okoliščina je bil čudovito opremljen salon, poln lepih žensk, plemenitih, muzičark in pripravljenih, da v polmraku poslušajo kakšen Nocturne, ki je hkrati bil tudi izpoved. Rad je potapljal plemenito poslušalstvo v globoko zbranost, potem je rad v njem nenadoma obujal junaška čustva, ko je opeval mučeniško Poljsko. V politiki je Chopin bil konservativen; v ljubezni nežen in boječ. Nestanovit platonizem se je prilagajal slabotnosti njegovega temperamenta. Sicer je bil precej nesrečen človek, čigar življenje je bila »ena sama neskončna disonanca«.

Ob prvem srečanju je ostro sodil romanopisko, ki se je oblačila po moško in kadila cigare; ki je tikala svoje čudne prijatelje; ki se je razšla z vsem svetom

razen s svetom umetnosti in ki je izpovedovala demokratske in socialistične ideje. Kako različna je bila od tistih lepih Poljakinj, angelskih in plavalasih, ki jih je bil dotlej čisto ljubil! Razumljivo je, da najprej ni hotel iti k njej in da je po obisku v Hotelu de France rekel: »Kako antipatična ženska je ta Sand! Ali je to res ženska? Jaz bi o tem dvomil...«

Ko je oktobra 1837 zopet prišla v Pariz, je vendar sprejel, da se z njo snide. Chopin je v srcu skrivaj bil nesrečen. »Prihajamo,« je rekel, »iz delavnice slavnega mojstra, Stradivariusa svoje vrste, ki ga ni več tam, da nam pomaga. Nerodne roke ne morejo izvesti iz nas novih zvokov in skrivamo jih na dno samih sebe, ker ni goslarja...« Mlada Poljakinja, ki jo je hotel poročiti, Marija Wodzinska, se je bila po ukazu staršev, ki jih je plašila Chopinova slabotnost, počasi odmaknila od njega. O svoji žalosti ni nikoli govorila, a je čutil globoko potrebo po tolažbi. In Sand mu je ponujala sleherno tolažbo. »V Chopinovi beležnici se je našel list Georgeovega pisemskega papirja, zganjen na dvoje; na eni strani je ona zapisala te besede: Obožujem vas, in se je podpisala... Pod Georgeovim podpisom je gospa Dorval zapisala: Jaz tudi! Jaz tudi!«

Chopinov dnevnik, oktobra 1837: Trikrat sem jo videl. Medtem ko sem igral, me je gledala globoko v oči. To je bila nekoliko žalostna muzika, Donavske legende; moje srce je plesalo z njo po polju. In njene oči v mojih očeh, temne oči, posebne oči, kaj so govorile? Naslanjala se je na piano in njene vroči pogledi so me zalivali... Okrog nju cvetlice. Moje srce je bilo ujet! Po tem sem jo videl še dvakrat... Ona me ljubi... Aurora, kako očarljivo ime!

V Georgeu je našel moč, ki ga je proti njegovi volji privlačila, ker ga je krepila; muzičarko, ki je bila sposobna, da ga ceni, da ga navdahne, celo da ga potolaži; velikodušno žensko, ki se je samo želela dajati. Kljub njegovi sramežljivi in kakor zmrznjeni naravi ga je mikala.

Henrik Heine, ki je oba občudoval, nam nekoliko pokaže, kakšen je bil ta par. Ona: lepi kostanjevi lasje, ki so ji padali na rame; oči malo motne in zaspane, mile in mirne; smehljaj poln dobrodušnosti; slaboten in zastrt glas, ki ga je malo slišati, zakaj George je molčeca in več beleži kakor daje. On: nadčloveške občutljivosti, za katero je najmanjši dotik bil rana, najmanjši šum trušč groma; človek zaupnega pomenka, odtegnjen v skrivnostno življenje, iz katerega je pa včasih stopil s silovitimi, očarljivimi ali čudaškimi domisleki.

V pomlad 1838 je prišla večkrat v Pariz, kjer sta se pogosto zvečer sešla sama. Chopin je igral, potem sta se obadva prepuščala »vetru, ki veje« in to so bili »nebeški požari«. Ubogi Mallefille je bil docela pozabljen. Toda s Chopinom se ni bilo lahko sporazumeti. Njegovi prijatelji, Poljak Albert Grzymala, konzulka Marliani, so prejemale prav tako lunatične zaupnosti, kakor so bili »Nocturni«. S Chopinom »je vreme spremenljivo v času ljubezni. Mnogokrat rečemo da, mnogokrat ne, mnogokrat pač, mnogokrat toda in pogosto pravimo jutraj: Prav gotovo, to je nezno, da rečemo zvečer: Resnično, to je največja sreča...« Boječnost in sramežljivost bolj zanesljivo vzbujata pozele, kakor koketnost, ki ju z manjšo naravnostjo posnema. Ta daljni človek, ki se je odtegoval, je Georgea spravil ob pamet.

GUY DE MAUPASSANT

Pruski častnik želi Debeluško

(Odlomek iz nove izdaje Ljudske knjige »DEBELUŠKA IN DRUGE NOVELE«)

Ker so se bili domenili, da bodo odpotovali naslednjega jutra ob osmih, so se vsi zbrali v kuhinji. Toda na kočijini strehi je bila plast snega, vozilo pa je stalo samo sredi dvorišča, brez konj in brez kočijaža. Zaman so ga iskali v hlevu, na senu in v kolnici. Skenili so, da ga pošljejo v sosesčini, in se dali na delo. Prišli so na trg s cerkvi na dnu in z nizkimi hišami ob straneh, v njih pa so opazili pruske vojake. Prvi, ki so ga zagledali, je lupil krompir. Drugi je malo dlje umival brivico. Tretji, zaraščen z brado do oči, pa je poljubljaj jokajočega malčka in ga skušal pomiriti tako, da ga je gugal na svojem kolenu. Zajetne gospodinje, ki so jim bili močje na fronti, so z znamenji dopovedovale svojim zmagovalcem, kakšno delo morajo postoriti: cepiti drva, pripraviti juho, mleti kavo. Eden izmed njih je celo pral perilo svoji gostiteljici, stari in docela iznemogli ženski.

Začuden grof je povpraševal cerkvenika, ko je prihajal iz župnišča. Stara cerkvena miš je rekla:

»O, niso ravno slabi! Pravijo, da niso Prusi. Nekje dalje so doma, ne vem prav kje. Tudi oni so zapustili doma žene in otroke. Veste, njim prav tako ni do vojne. Mislim, da tudi na njihovih domovih jočejo za možiki, in vse to bo prineslo nesrečo ravno tako njim kakor nam. Tu zaenkrat še niti nismo tako na slabem, kajti nič zlega ne počenja, delajo pa tako, kakor da bi bili doma. Vidite, gospod, revni ljudje si morajo pomagati drugi drugim... Vojakujejo se le veliki.«

Cornudetja je razkačila pristrana povezanost premagancev in zmagovalcev, zato se je rajši umaknil v gostilno. Louiseau je dejal šaljivo:

»Prebivalstvo pomnožujejo.«
Gospod Carré-Lamadon pa je rekel resno:

»Škodo popravljajo.«
Toda kočijaža niso našli. Naposled so ga odkrili v vaški kavarni, kako je bratovski popiljal s častnikovim slom. Grof ga je vprašal:

»Ali vam nismo naročili, da naprežite za osmo uro?«
»Seveda ste, vendar so mi medtem drugače ukazali.«

»Kako drugače?«
»Rekli so mi, naj sploh ne naprežem.«

»Kdo vam je tako ukazal?«

»Pruski poveljnik vendar!«
»Zakaj?«

»Tega ne vem. Pojdite pa ga vprašajte. Rekli so mi, naj ne naprežem, in jaz nisem napregel!«

»Ali vam je to sam rekel?«
»Ne, gospod, to mi je v njegovem imenu sporočil gostilničar.«

»Kdaj pa?«
»Sinoči, preden sem legel.«

Trije moške so se vrnili močno vznemirjeni.

Poiskali so gospoda Follenvieja, služkinja pa jim je rekla, da se gospod zavoljo naduše nikoli ne vzdigne pred deseto; tokrat je še izrecno naročil, da ga nikakor ne smejo zbuditi prej, razen v primeru požara.

Hoteli so do častnika, to pa je bilo docela nemogoče, čeprav je stanoval v gostilni, kajti edino gospod Follenvie je imel pravico, da je smel do njega v zasebnih zadevah. Zato so počakali. Gospe so odšle v svoje sobe in se predale drobnarijam.

Cornudet se je udobno uredil v kuhinji ob velikem ognjišču, na katerem je gorel močan ogenj. Iz gostilniške sobe si je dal prinesiti muziko, si naročil vrč piva in vlekli iz svoje pipe, ki je bila med demokrati skoraj tako slavnja kakor on sam, kakor da je s služljivo Cornudetju služila tudi domovini. To je bila prelepa pipa iz mokre pene, tako zakajena, da je bila črna kot zobje njenega gospodarja, vendar dišela, lepo zavita, blesteča, vedno pri roki, skratka, del njegove zunanosti. Obsejal je nepremično, strmel je zdaj v ogenj na ognjišču, zdaj na peno na vrhu piva, in vsakokrat, ko ga je potegnil požirek, si je šel z dolgimi in suhihmi prsti preko svojih dolgih in mastnih las, z jezikom pa si je posrkal peno s svojih brkov.

Louiseau se je izgovoril, da si mora malce razmisliti noge, v resnici pa je odšel po kupčiji, da bi v kraju iztržil kaj svojega vina. Grof in tovarnar sta se začela pogovarjati o politiki, Franciji sta prerokovala veliko prihodnost. Eden je veroval v orleance, drugi v neznanega rešitelja, v novega Du Guesclina ali v novo Jeanne d'Arc ali v novega Napoleona Velikega. O, ko bi carjeval ne bil tako mlad! Cornudet ju je poslušal kakor človek, ki določno vé, kako se bo zgodilo. Njegova pipa je napolnila kuhinjo z dimom.

Ko je ura odšla deset, se je pokazal gospod Follenvie. Pri priti so ga

NIKOLAJ N. MIKLUHO-MAKLAJ

Padajoča drevesa človeka ubijejo

(Odlomek iz potopisa POTOVANJA PO TIHEM OCEANU. Knjigo je izdala založba Mladinska knjiga v prevodu Jožeta Zupančiča in v opremi Uroša Vagaje)

V Garagasi se je pripeljalo več domorodcev na svojih pirogah. Nekateri so, kakor običajno, posedli blizu stopnišča moje verande. Pomenkovali so se o lovu, prosili, naj jim podarim peresa itd. Nenadoma je eden izmed njih v dveh skokih skočil s stopnišča, ko da ga je pičila kača, in kriknil:

»Maklaj, gena, gena!« (»Maklaj, pridi, pridi sem!«).

Ostali so sledili njegovemu zgledu.

Vprašal sem domorodce, kaj to pomeni. Niso mi še utegnili odgovoriti, ko je že nad mojo glavo nekaj na vso moč udarilo po strehi, da mi je oblak prahu zastrl pogled. Tik verande so se usule na tla debele in tanke veje. Nekateri so bile dovolj debele, da bi bile hudo ranile človeka, saj so padale iz višine sedemdeset do osemdeset čevljev.

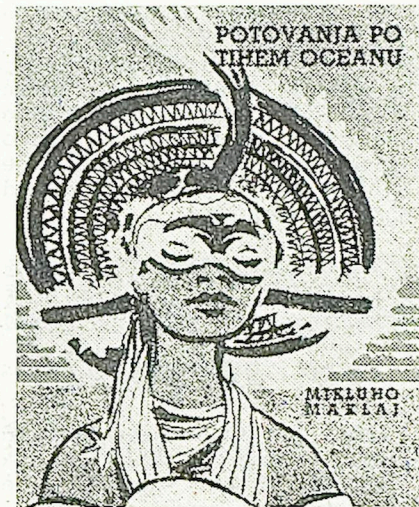
Pokazalo se je, da je sprožil preplah Bua, ki je prvi skočil s stopnišča, ker je zaslišal nad glavo hreščanje in vedel, kaj

utegne pomeniti. Domorodci se zelo boje, če padajo drevesa in suhe veje: padajoča drevesa lahko človeka ubijejo ali nevarno ranijo. Domorodcem se kraj, kjer stoji moja koliba v Garagasi, že dolgo zdi nevaren in zato so mi že dostikrat predlagali, naj bi se preselil v Gorendu ali Bangu ali pa si postavil novo kolibo kje drugje. Prav imajo, toda nevšečnosti v zvezi z graditvijo in preselitvijo so mi tako neprijetne, da se ne preselim, ker se pač zanašam na svojo srečo.

V Bongu, kamor hodim vsak dan prevezovat Saulove rane, sem se pridružil skupini domačinov, ki so kadili, žvečili betel in kramljali, v upanju, da bom iz pogovora z njimi zvedel kaj novega. Napeljal sem pomenek na imena raznih narodnosti in krajev, ker bi bil rad zvedel, ali imajo prebivalci obale skupno ime; takšnega imena pa nisem slišal, čeprav so domorodci dobro razumeli, kaj hočem zvedeti. Imenovali so ljudi in dodajali besedi »tamo« ime vasi. Domorodci so mi pravili, da si prebivalci vasi v gorah na severovzhodu — »tamo deva« — preluknjajo nosnice in zatikajo v nje peresa. Potem je pogovor nanesel na mojo kolibo, na padanje suhih vej itd. Spet so mi predlagali, da mi zgrade novo kolibo.

Pogostitev je šla svojo običajno pot: najprej so pili keu, potem so začeli med odhrkavanjem, kremenjenjem in spakovanjem, ki ga je povzročila grenka pijača, strgati kokosove orehe, potlej pa so se lotili kupov kuhanega bau, ajana in kainde. Na koncu pa so za polslastico žvečili betel in nazadnje še kadili. To je običajen vrstni red papuanskih gostij.

Udeležil se nisem ne prvega ne zadnjih dveh delov večerje. Zato (Nadaljevanje na 8. strani)

čudaške misli so jih začele vznemirjati. Vsi so ostali v kuhinji, brez konca in kraja so razpravljali in si dopovedovali neverjetne razloge. Morda jih je hotel zadržati za talce, toda čemu? Morda si jih je hotel napraviti za jetnike ali pa je celo nameraval zahtevati od njih visoko odkupnino? Ob tej pomisli jih je zagrabil grozljiv preplah. Najbogatejši med njimi so bili najbolj preplašeni, in že so se videli, kako jih nesramni častnik sil, da si z vrečami zlata odkupijo svoje življenje. Belili so si glavo, da bi si izmislili primerno laž, prikrili svoje bogastvo in se napravili revne, zelo ubožne. Louiseau si je odpel verižico na uri in jo skril v žep. Noč, ki je nastopila, je njihove strahove še povečala. Prižgali so svetilko, in ker je bilo do večerje še dve uri časa, je gospa Louiseau predlagala igranje »enaintrideset«, da bi se malce raztresli. Bili so za to. Celotni Cornudet je iz vpljudnosti ugasil svojo pipo in se je udeležil.

Grof je zmešal karte in jih razdelil. Debeluška je dobila trinajdeset na prvi mah; igra jih je začela pritegovati, da so pozabili na strah, ki se jim je zavlekel v kosti. Cornudet je tedaj ugotovil, da sta zakonca Louiseau začela goljufati.

Ko so hoteli sesti za mizo, se je pokazal gospod Follenvie in s hreščecim glasom povedal:

»Pruski častnik vprašuje, če si je gospodična Elisabeth Rousset morda že premislila.«

Debeluška je obstala kot vkopana in smrtno blede, potem jo je v hipu obšla rdečica in popadla jo je takšna divja jeza, da ni mogla spregovoriti. Naposled je izbruhnila:

»Recite temu razuzdancu, temu prascu, tej pruski mrhi, da ne bom nikoli privolila, razumete, nikoli, nikoli!«

Tolsti gostilničar je odšel. Tedaj so vsi obstopili Debeluško, silili vanjo in jo spraševali, da bi odkrila skrivnost svojega obiska. Najprej se je uprla, potem pa jo je obup razvel, da je izbruhnila:

»Kaj hoče? Kaj hoče? Hoče, da bi mu zlezla v posteljo!«

Nihče ji ni zameril izraza, tako so bili razkačeni. Cornudet je razbil vrč, ko ga je s silo postavil na mizo. V en glas so zavpili od gnusa in ogorčenja nad prostakim častnikom, vsi so si bili edini v odporu, kakor da je moral slehernik med njimi doprinesiti del žrte, ki jo je nesramnej zahteval od nje. Grof je s studom zjavil, da se ti ljudje obnašajo kot resnični divjaki. Posebno ženske so pokazale do Debeluške izrazito in odločno sočutje. Obe redovnici, ki sta se pojavili za mizo, pa sta sklonili glavo in molčali.

Kljub temu so večerjali, ko jih je minila prva besnost, vendar so le malo govorili, vsakdo se je prepustil svojim mislim.

PROTEUS, št. 1

ČLANKI — Lavo Cermelj: Plazma četrti zvezno stanje, Miha Likar: Virus in krvni rak pri miših, Miroslav Zel: Pomen plazilcev za človeka, Pavla Ranzingerjeva: Marsova sate-lita.

ODMEVI — L. Cermelj: S podmornico pod Severnim tečajem, M. Zel: Podmorska televizija, F. Dominko: Konec Spušnika II, Polarni sij z dne 4. IX. 1958, J. Carnelutti: Letošnje množične selitve metuljev.

DROBNE VESTI — L. Zor: O flori močvirnatih predelov Ljubljane, R. Pavlovec: Izkoriščanje lehnjaka na Jezerškem, A. Polenec: Tudi samice godejo, Črček — kazalec temperature, L. Jez: Kol čista trstika,

VELICAŠTNO SLAVJE HVALEŽNEGA LJUDSTVA PIVKE JUGOSLOVANSKIM BORCEM, KI SO V ZARJI SVOBODE PADLI NA PIVŠKEM

S krvjo zapečateni bratstvo do konca dni

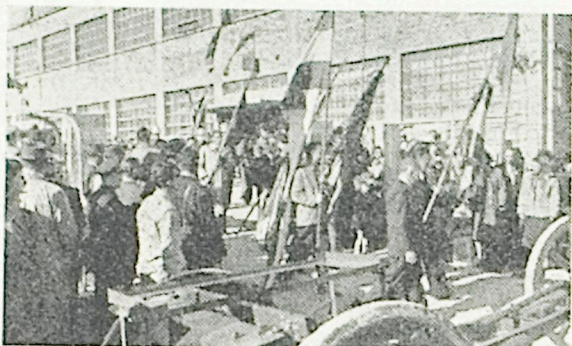
(Nadaljevanje s 1. strani)
matinci in Hercegovci; s svojimi vročimi srci so zgradili trden in neporušljiv most med vsemi jugoslovanskimi srci, ki so utripala v vsemogočni domovinski ljubezni. Ni nam bilo mar sovražnikove moči in njegove poživiljene besnosti — verjeli smo v svojo moč, v svetlo prihodnost, v svobodo, ki je z naglimi koraki prihajala. Stiri leta in več smo ji pripravljali pot, s svojimi telesi

ske divizije, ki je v sklopu IV. armade JLA osvobajala pivško področje zadnjih sovražnikovih sil. Prišel je tudi nekdanji komisar te divizije polkovnik JLA Mate Bilobrk, pa komisar IX. divizije polkovnik JLA Andro Kovačević, prišli so še drugi predstavniki JLA. Bila sta tudi člana CK ZKJ Ivan Regent in Albert Jakopič-Kajtimir, bil je podpredsednik OLO Koper Franc Klobučar, bilo je še veliko šte-

V počastitev in zadnje slovo je padlim borcem govoril admiral Bogdan Pecotić. Dejal je, da so žrtve padlih trdno jamstvo naše svobode in je zato prav, če časti-

priklicala solze v oči. Tako lahko spoštuje in ljubi svoje junake res samo narod, ki se je tudi sam boril za iste cilje in tudi dočkal njihovo uresničitev, medtem

Iz sindikalne dvorane tovarne Javor v Pivki, kjer so na odru ležali ostanki padlih borcev, se je po končanem nagovoru sekretarja ZK pivške občine Albina Kureta razvila žalna povorka do nove grobnice. Na čelu so šli zastavonoše

so jo tlakovali naši najboljši sinovi in bratje. Zato nam je danes svoboda toliko bolj dragocena, toliko bolj ljubimo svojo domovino. Ljubimo pa zato toliko bolj tudi vse tiste, ki so za to našo svobodo dali največ, kar so lahko dali — svoja življenja.

Tega so se torej spominjali Pivčani, ko so svojim osvoboditeljem pripravljali poslednji dom. Na prekrasnem prostoru, na Habjanovem hribu sredi Pivke in vendar v samoti, prav na glavi, so ob temnih kraških borih postavili grobnico in spomenik, ki bo poznim rodovom pričal o hvaležnosti Pivčanov svojim bratom za njihovo veliko žrtev. Ves hrib so spremenili v prelep park, ob vznožju pa so na zidani ploščadi postavili spomenik padlim borcem, ki je doslej stal pred zgradbo občinskega ljudskega odbora v Pivki. Nekako skrit je bil na tistem ovinku, zdaj pa je dobil dostojno mesto ob glavni cesti. Tudi nešteti tujci, ki vsak dan hitijo mimo v avtomobilih, ga bodo lahko videli in vedeli bodo, kako Pivčani in mi vsi ljubimo svoje junake in svojo svobodno in neodvisno domovino.

Nekaj tisoč ljudi se je v nedeljo zjutraj zbralo v Pivki. Nagneti so se v sindikalno dvorano tovarne Javor, kjer so na katafalku ležali ostanki izkopanih 69 borcev v štirih krstah, prekritih s trobojnicami. Stali pa so udeleženci nedeljskega slavlja

vilo zastopnikov oblasti in političnih organizacij.

Vse zbrane udeležence je pozdravil in govoril o pomenu nedeljske slavnosti ob katafalku v dvorani sekretar občinskega komiteja Zveze komunistov v Pivki Albin Kuret. Njegov glas je prek zvočnikov obsegel vso Pivko, ko je pravil, da žrtve

Pri svečanostih je sodeloval tudi odred JLA v bojni opremi. Najprej so vojaki na topovskih lafetah prepeljali ostanke borcev od Javora do vznožja griča z grobnico, nato pa je častna četa izstrelila tri salve, ko so krste položili v grobnico

padlih niso bile zaman in da ne bo nikoli več stopil tujec v zli nameri na naš prag — iz spomina na svetle vzglede padlih junakov bomo črpali silno moč za obrambo svoje domovine.

Po kratkem programu v dvorani se je od spodnjega konca Pivke razvila mogočna žalna povorka, v kateri je šlo na tisoče ljudi. Odred JLA je na topovskih lafetah vozil skozi naselje do vznožja Habjanovega griča pod grobnico štiri krste z ostanki

Kontraadmiral Bogdan Pecotić govori v poslednje slovo od prekopenih borcev. Na častni tribuni so razen njega še drugi gostje, med njimi člana CK ZKJ Ivan Regent in Albert Jakopič-Kajtimir, polkovnik JLA Jože Jakomin in drugi

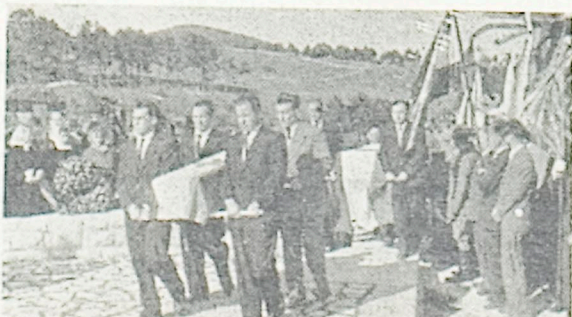

tudi pred dvorano, na cesti in po vseh pivških ulicah.

Veliko gostov se je zbralo. Med njimi smo videli kontraadmirala JVM Bogdana Pecotića, nekdanjega komandanta XX. dalmatin-

borcev. Pisan mozaik zastav in oblek se je lepo podal v jesensko zelenje in se odražal od temnega borovja, ko se je povorka pomikala proti vrhu hriba k novi grobnici in častni tribuni.

Preživeli borci-domaćini nesejo krste z ostanki padlih Dalmatincev in drugih Jugoslovancev, ki so dali svoja življenja za svobodo prav na njenem pragu, v poslednji dom, ki jim ga je pripravilo hvaležno ljudstvo na Pivškem

Nad šestdeset prekrasnih vencev so položili po končani svečanosti na grobnico predstavniki ljudske oblasti, političnih in množičnih organizacij, JLA in posamezniki

mo njihov spomin. Iz trpljenja in naporov je zrasla naša nova država in njenih svobodnih ljudi ne bo mogel nihče več podjarmiti.

Tovariš Pecotić je nato odkril spomenik ob grobnici ter ga izročil v varstvo krajevnim oblastem, ki jih je zastopal predsednik pivške občine Milan Zakrajšek, nato pa je nastopil najbolj svečan trenutek, ko so krepke roke domačih še živih borcev iz NOB spustile v grobnico vse štiri krste. Odred JLA je izstrelil tri častne salve, tovarniški sireni pa sta dejanje spremljali z dolgočasnim zavijanjem — marsikomu se je zadržnilo grlo in mu je slovesnost

ko so oni omahnili v prerano smrt.

Med drugim programom je zbrano množico pozdravil tudi tovariš Regent.

Stari borci, pa odred vojakov in veliko število mladih pionirjev — kar tri generacije so bile zbrane ob grobnici. Tri generacije in vsaka je po svoje hvaležna mrtvim junakom. Najmlajši vsega še niso doumeli. Da še bodo, bo veliko pripomogla nova grobnica s spomenikom na pravem mestu. Starši v Pivki bodo pravili svojim otrokom: »Glejte, tam počivajo junaki! Doprinesli so največjo možno žrtev — dali so svoja življenja zato, da smo mi

Tudi okoli spomenika ob grobnici, ki tvori z njo izredno lepo arhitektonsko celoto in je prav gotovo med najlepšimi objekti te vrste na Primorskem, so udeleženci svečanosti položili številne vence

Veličastna žalna povorka z zastavami na čelu je bila nad poldrugi kilometer dolga in se je vanjo uvrstilo na tisoče ljudi, veliko pa jih je stalo tudi v špallirju ob strani glavne ceste, ki skozi Pivko pelje iz Ljubljane na Reko

vsi danes svobodni, da vi mladi lahko uživate lepo in brezskrbno mladost in da boste prosti vseh vezi stopili v lepo življenje. To je tudi njihova zasluga in smo jim zato brezmejno hvaležni...»

Tako bodo pravili Pivčani svojim otrokom. Zato bodo tudi vedno skrbeli, da bo Habjanov hrib postal najlepši in vedno lep del njihovega naselja — park, ki ga z zlim dejanjem in ne z mislijo ne bo smel nihče umazati.

rb

Z REDNE LETNE SKUPŠČINE ZROJ OBČINE KOPER

Aktivno udejstvovanje na vseh področjih

Pod tem naslovom je potekalo letošnje redne letne skupščine Zveze rezervnih oficirjev Jugoslavije občine Koper. Nad 160 članov, ki so se zbrali v nedeljo dopoldne v mali dvorani gledališča, je kritično razmotrilo delo svoje organizacije in sprejelo vrsto sklepov v zvezi z bodočimi nalogami rezervnih oficirjev in podoficirjev.

V imenu obč. odbora ZROJ je skupščini poročal predsednik Sl. Bratašev, ki se je v svojem po-

ročilu še posebej podrobno zadržal pri eni izmed osnovnih nalog organizacije — skrb za strokovno izpopolnjevanje in seznanjanje s sodobno vojno tehniko. Dosedanji odbor je posvečal temu vprašanju veliko pozornost. Redno je prirejal predavanja in predvajanje strokovnih vojnih filmov, žal pa udeležba ni bila vedno zadovoljiva.

Vendar samo strokovno izpopolnjevanje in delo v okviru Zveze rezervnih oficirjev Jugoslavije

za rezervne oficirje in podoficirje ni dovolj. Biti morajo tudi aktivni delavci na vseh področjih družbenega življenja. Na poseben poudarek, ki ga je temu vprašanju dala skupščina, kaže sprejeti sklep o anketi med člani, iz katere bo razvidno, kako izpolnjujejo tudi to svojo dolžnost.

Med drugimi sklepi, ki naj bi usmerili delo organizacije do prihodnje skupščine, pa so najvažnejši: organizacija rednih predavanj, povezava z Ljudsko tehniko, strelsko družino in drugimi organizacijami, skrb za kader za predvojaško vzgojo mladine, širjenje glasila organizacije Rezervni oficir in strokovne literature, povezava in sodelovanje z Zvezo borcev in drugi. Razen tega je skupščina sklenila, da bo organizacija priredila nekaj obiskov bližnjim vojaškim garnizijam in večjo družabno prireditev za svoje člane.

Sredi dela skupščine je člane globoko pretresla nenadoma prišla vest o smrti priljubljenega tovariša, rezervnega kapetana Jožeta Bergmana, ki je v nedeljo preminul. Počastili so spomin pokojnika z enominutnim molkom in sklenili, da ga vsi pospremijo na zadnji poti. Zbrali so tudi 6000 dinarjev za venec.

Ob zaključku so člani ZROJ izvolili nov 15-članski odbor in 35 delegatov za okrajno konferenco organizacije. Prav tako so izvolili tudi iniciativni odbor za organizacijo sekcije za rezervne podoficirje, novi odbor pa pooblastili, da ustanovi posebno sekcijo za rezervne oficirje, ki bivaajo v Smedelju. Iv

„Prva partizanska tiskarna na Primorskem“

Prejeli smo in objavljamo:

»V Vašem cenjenem tedniku »Slovenski Jadrani« z dne 17. t. m. sem zasledil netočnost navedbe v članku »Prva partizanska tiskarna na Primorskem«, in sicer da so v jeseni leta 1941 kupili od mene pisalni stroj tovariš Viktor Hajna, Stane Dolenc in Maks Valič.

V zvezi z navedenim izjavljam, da nisem prodal v času narodnoosvobodilne borbe nobenega pisalnega stroja, kar bi mi bilo tudi nemogoče storiti v navedenem času, ker sem bil od 15. junija 1940 pa do 19. oktobra 1943 odsoten iz Postojne kot interniranelec v Italiji.

Res pa je, da sem po povratku iz internacije v jeseni leta 1943 dal na razpolago svoj pisalni stroj za potrebe partizanskega tiska tovarišu Viktorju Hajnu, za kar mi je le-ta izdal potrdilo.

Prosim Vas, da preverite gornji podatek in nato priobčite ustreznih popravkov v omenjenem članku navedenih podatkov.

V naprej se Vam zahvaljujoč, beležim s tovarškim mi pozdravi

Janko Sever st., l. r.

V vednost:

Notranjski muzej Postojna

Pripomba uredništva: Brez predhodnega ugotavljanja dejstev smo radi ustregli prošnji tovariša Severja, ker njegovo pismo vnaša nekaj novih elementov v zgodovino cirkulirne tehnike »Nanos«, o kateri smo pisali v prejšnji številki našega lista. Događek nas uči, da se ne smemo več popolnoma zanašati na ustno izročilo posameznih udeležencev v NOB in da je treba povedane podatke preveriti na vse strani, zlasti pa pri vseh znanih, še živih pričah, navedenih v posameznih partizanskih zgodbah. Gornje pismo je tudi nauk za pise partizanskih kronik, da je treba pri iskanju zgodovinske resnice preverjati prav vse podatke pri vseh še živih pričah, ker se bomo kot zgodovinarji le tako lahko približali zgodovinski točnosti, kadar se moramo zanašati samo na ustno izročilo preživelih borcev. Zato menimo, da je gornje pismo prav tako prispevek k razpravi o tiskarni »Nanos« in ga zato objavljamo hkrati s pozivom še drugim sodelavcem te tehnike, da s svojimi izjavami dopolnijo njeno zgodovinsko kroniko. Prispevke v tem smislu lahko pošljejo neposredno Notranjskemu muzeju v Postojno, Občinskemu odboru ZB Postojna ali pa tudi našemu uredništvu.

MINULEGA POL LETA DOKAJ DOBRO NA POSTOJNSKEM

Prizadevanje za izpolnitev plana

(Nadaljevanje s 1. strani)

Ki jami je bil urejen camping prostor, na Titovem trgu avto-busno postajališče in delikatesna trgovina.

Medtem ko je v glavnem investicijski program na vseh področjih gospodarstva dobro potekal, je pa na področju kmetijstva zaostal. Kmetijske zadruge namreč niso pokazale za izvajanje investicijskih programov dovolj zanimanja in bodo morale zamujeno nadoknaditi. Za letošje še predvideno, da bodo začeli z rekonstrukcijo nekaterih podjetij v Postojni in v gradnjo pomembnejših komunalnih objektov. V polnem razmahu pa je stanovanjska izgradnja, saj sedaj gradijo 133 novih stanovanj, za kar je na razpolago 470 milijonov dinarjev.

Letošnji plan industrijske proizvodnje je za 10% večji, kakor je bila realizacija v lanskem letu. Analize so pokazale, da je bila izpolnitev plana slaba v LIP Postojna in v Tovarni mesnih izdelkov, v prvem zaradi pomanjkanja hlodovine, v drugem pa zaradi zakasnele rekonstrukcije. Po samezna podjetja so povečala proizvodnjo takole: LJV 275%, LIP 99%, Žagarsko podjetje 135 odstotkov, Tovarna mesnih izdelkov 88% in Javor — obrat Prestranek 130%. Število zaposlenih se je znižalo od 745 na 737 oseb. Produktivnost dela je za 6% večja kot lani. Najbolj se je produktivnost dela povečala v podjetju LJV. Tovarna mesnih izdelkov v Postojni je že ustvarila toliko dohodkov, da lahko krije plače po tarifnem pravilniku in na ta način dosegla raven dohodka, kakor je bila leta 1956. Tovarna je letos izločila rezervno delovno silo in uvedla boljše komercialno poslovanje ter povečala proizvodnjo za 4 odstotke.

KMETIJSTVO BO TREBA

MEHANIZIRATI

Čeprav še ni dokončnih podatkov o obsegu kmetijske proizvodnje, se vendar da sklepati, da bo le nekoliko manjša od planirane.

POSTOJNA

Te dni so v postojnskem kinu začeli preurejati dvorano za predvajanje kinoskopskih filmov. Ker so bili v dvorani na obeh straneh balkoni, ki bi pri novi tehniki ovirali svetlobne žarke, je bilo treba najprej odstraniti del balkonov, potem pa namestiti platno, tako da bo zajelo celotno širino dvorane. Stare projektorje bo treba preurediti in jih opremiti z novimi optikami. Adaptacija dvorane bo končana, čim bo Gregor Bizjak iz Zaloga pri Postojni izvršil mizarska dela.

ZAČELI SO SE OBČNI ZBORI SINDIKALNIH PODRUŽNIC

Prvi v podjetju »TOPOL« v Ilirski Bistrici

Sindikalna podružnica podjetja »Topol« v Ilirski Bistrici je v nedeljo začela sezono rednih letnih občinskih zborov sindikalnih podružnic koprškega okraja. Občnemu zboru je prisostvoval tudi zvezni ljudski poslanec T. Šturm in drugi predstavniki krajevnih organizacij.

Osnova plodni razpravi sta bili poročili predsednika in tajnika. Velja pohvaliti dejstvo, da je celotni delovni kolektiv vključen v sindikalno podružnico in da tudi redno plačuje članarino. Žal pa še vedno ni zadostnega zanimanja za tečaj, ki nudi udeležencem obilo možnosti za strokovno izobraževanje. Poreč problem je tudi nesorazmerno velik odstotek obratnih nezgod in bolezni.

V razpravi so tudi obravnavali gospodarsko stanje podjetja. Z zadovoljstvom so ugotovili, da so letos dobro gospodarili, saj so v prvih devetih mesecih dosegli planirano letno proizvodnjo s 77 oastotki, prav toliko odstotkov je

Uspehe v kmetijstvu je pripisati ugodnemu vremenu, dobremu semenskemu krompirju, ki je omogočil lepe hektarske donose, večji porabi umetnih gnojil in smotrnejšemu izkoriščanju kmetijskih strojev. Gibanje setvenih površin pa kaže, da je v kmetijstvu čutili pomanjkanje delovne sile in mehanizacije.

Odkupi so dokaj ugodno potekali. Tako se je skupni odkup govedi povečal za 3,5%, povečal se je tudi odkup mleka in zgodnjih poljedelskih kultur. Dohodki kmetov so se v prvih osmih mesecih letošnjega leta v primerjavi z istim časovnim obdobjem lani povečali od 33.600.000 dinarjev na 46.300.000 dinarjev, in to predvsem zaradi povečanega odkupa poljedelskih proizvodov in mesa.

TRGOVINA, GOSTINSTVO IN TURIZEM

Promet v trgovini je v mesecih januar—junij dosegel 55,8% plana. V tem času je bila tudi odprta v Postojni nova prodajalna tobaka, nova delikatesna trgovina in nova prodajalna sadja in zelenjave. Čuti pa se potreba po ureditvi poslovnih prostorov za trgovino s sadjem in zelenjavo, ker je preskrba s tem blagom čestokrat pomanjkljiva.

Promet v gostinstvu je bil za-

S SEJE OBLO HRPELJE

Problem je spet voda

Odborniki občinskega ljudskega odbora v Hrpeljah so te dni med drugim sprejeli sklep o izvolitvi občinskega sveta za blagovni promet, gostinstvo in turizem. V zvezi z zveznimi predpisi in ukrepi o zaježitvi podzračja živilskih in drugih predmetov, ki so v neposredni zvezi s potrebami široke potrošnje, kakor tudi zaradi neupravičenega dvigovanja cen obrtniškim uslugam, so tudi v tej občini sklenili uvesti kontrolo cen, ki naj zagotovi stabilizacijo tržišča in krepitev življenjske ravni prebivalstva. Na seji je bil tudi sprejet predlog programa osnovnih šol, predlog o ustanovitvi ženske krojaške delavnice s tem, da se ta delavnica vključi v že obstoječo krojaško podjetje, dalje predlog o pripojitvi zadrugne kovaške delavnice v Materiji h kovaško-kolarskemu podjetju v Hrpeljah, predlog o ustanovitvi občinskega sklada za štipendije in še nekaj predlogov personalnega značaja.

Oba zborata sta zadolžila odgovorne občinske organe za dosledno izvajanje odloka o potrošnji vode. Spritno dejstva, da mora

radi dobre turistične sezone zelo velik in je bil dosežen 128% v primerjavi s prometom v lanskem obdobju. Važno je pri tem poudariti, da je obiskalo Postojnsko jamo do konca septembra 217 tisoč turistov in je računati, da bo letošnji obisk dosegel število 240.000, to je, da bo za 18,5% večji kot je bil lani. Realizacija gostinstva je bila dosežena v prvem polletju z 48,2%, kar zgovorno kaže na to, da bo gostinstvo v letošnjem letu predvideni plan znatno presešlo. Ština

KMETIJSKI ZADRUGI LOKEV IN VREME

pred volitvami v zadrugne svete

Vse je pripravljeno: sestavljeni so sezname članov-volivcev, imenovane so volilne komisije in tudi volišča so že določena. Sme mo trditi, da so tehnične priprave na volitve v zadrugne svete odraz skrbno premišljenih, rekli bi, globljih priprav na korak, s katerim bodo kmetijske zadruge krenile v novo razdobje dejavnosti.

Volitve v zadrugne svete bodo 2. novembra. Vsak svet bo štel po 30 članov. To novo telo v zadrugni organizaciji bo imelo podobne pristojnosti, kot jih ima-

jo delavski sveti v podjetjih, njihova osrednja naloga pa bo pospeševanje kmetijske proizvodnje.

Če govorimo o vsebinski pripravi na volitve, potem se moramo vsaj bežno dotakniti nedavnih občinskih zborov, na katerih so člani kmetijskih zadrug poslušali poročila o izpolnitvi plana v letošnjem prvem polletju ter dokončno sprejeli kandidatne liste za novo, širše vodstvo.

Po sedanjih poti k večjim gospodarskim uspehom

V kmetijsko zadrugo Lokve se je v zadnjem času vključilo 16 kmetov iz Kačič in Pareda, ki so spoznali, da jim bo zadruga lahko nudila več, kot bi zmogli sami in, da le preko zadrugništva dosežejo boljši gospodarski učinek kmetovanja.

Tudi za KZ Lokve je značilno, da skuša znatno zmanjšati površine, namenjene žitu, in sicer v korist krmnim rastlinam, predvsem lucerni. To je povsem razumljivo, saj Lokve je že in bo ostala središče načrtne vzreje plemenske živine. Gojitev le-te je namreč za tamkajšnje pogoje veliko bolj donosna kot pridelava žitaric na plitki plasti kraške zemlje.

Letos je bila zaradi slabe letine sena prekomerna prodaja plemenske živine. Zato je znašal izkupiček zanj v prvem polletju že več kot osem milijonov dinarjev, vendar je v hlevih ostalo 1010 glav govedi najboljše kakovosti. So pa možnosti, da znatno povečajo stalež rodovniške živine in da razširijo molzno kontrolo tudi na vasi izven Lokve in Prelož. Člani zadruge se tudi zave-dajo, da bo prihodnje leto potrebno izboljšati kakovost krme, razen tega pa v kooperaciji očistiti in pognojiti okrog 47 ha zemljišča med Divačo in Vre-mami, kjer je bilo nekoč letališče, da bodo na njem pridelali pri-

cen tudi v drugih predmetih in storitvah, kot so sveže meso vseh vrst, krompir, fižol v zrnju, kisle zelje, čebula, jajca, brivske in frizerske usluge, šiviljske, krojaške, čevljarke, mizarske, ključavničarske, tapetniške, kovaške, vodnoinstalaterske, elektroinstalaterske in pleskarske storitve ter slaščičarski izdelki, takoj dopolni ta seznam predmetov, za katere sta obvezni evidenca ter kontrola cen, in naj po potrebi izda določbe o najvišjih prodajnih cenah ali o načinu oblikovanja prodajnih cen za določene proizvode in storitve.

STINA

bližno 700 stotov sena letno.

Na občnem zboru so govorili tudi o nadaljnjem razvoju drugih kmetijskih panog, predvsem sadjarstva. Člani zadruge (so zelo ponosni na novi 2,7 ha velik sadovnjak češpelj in višenj, na katerem bodo pridelali najbolj kakovostno sadje. Vsekakor pa bodo morali v prihodnje — tega se tudi dobro zavedajo — koristiti sodobne agrotehnične pripomočke in upoštevati nasvete kmetijskih strokovnjakov, da bo njihova zemlja rodila v kar naj-večji meri.

Še so neizkoriščene možnosti za dvig živinoreje

Kmetijska zadruga v Vremah je imela v prvem polletju tega leta 46,5 milijona dinarjev prometa in njen čist dobiček dosega milijon 150 tisoč dinarjev. Značilno je občutno povečanje prometa v mesnici, ki pa se bo z nabavo hladilnika še bolj povečal. Dobro je potekal tudi odkup gozdnih sortimentov, posebno odkup drv za izvoz. Težave so imele le z odkupom oglja. Mleka so prodali več kot 66 tisoč litrov.

Z živinorejo pa še niso prišli na zeleno vejo. Vse premalo so se zavzeli za izboljšanje pasme in za povečanje števila govedi, ki bi jim lahko nudila lep vir dohodkov. Nujno potrebno bo tudi izkoristiti velike površine na Vremščici za ureditev pašnikov, kar bo moč opraviti le s tesnim sodelovanjem z zadrugo. Na teh sedaj slabo oskrbovanih ali celo zane-marjenih predelih bi lahko pasli več sto glav goveje živine in drobnice ter začeli z načrtnim gojenjem živinoreje.

Več kmetov na Barki in v Dolnjih Vremah se je lotilo ureditve večjih sadovnjakov, ker so prišli do spoznanja, kako bolj gospodarsko je skupno obdelovanje večjih površin od razdrobljenega načina kmetovanja. —er

Sanacija oljčnih gajev v piranski občini

V piranski občini so že letošnjo pomlad začeli z obširno akcijo za očiščenje vseh oljčnih dreves, ki jih je zaradi pozebe v prejšnjih letih lani močno napadel oljni hrošč. Tako je bilo spomlad očiščenih že približno tretjina od 40.000 oljčnih drevesc, kolikor jih stoji na področju občine. Referat za kmetijstvo ObLO Piran je pred kratkim poročal Svetu za kmetijstvo o stanju oljčnih drevesc v občini. Opozoril je, da so ostala neočiščena predvsem oljna drevesa na zemljiščih optantov in splošnega ljudskega premoženja, kakor tudi tam, kjer starejši ali bolni ljudje tega ne more storiti. Mnogo je tudi primerov, kjer kmetje samo površno očistijo oljke, ker jim je žal redčiti in krajšati vejevje in ne vedo, da se hrošček zarije globoko v vejo proti stebelu. Zato je Svet za kmetijstvo sklenil priporočiti občinskemu ljudskemu odboru, naj zagotovi potrebna finančna sredstva za izvedbo hitre asanacijske akcije vseh oljčnih nasadov. Kmetijske zadruge bodo formirale delovne ekipe, ki bodo pod strokovnim nadzorstvom takoj in sistematično začele čistiti oljna

drevesa, račun za izvršeno delo pa bodo dostavile v plačilo lastnikom nasadov oziroma upraviteljem zemljišč. Ker je v občini mnogo oljčnih nasadov na zemljiščih optantov, je nujen ome-njeni fond. Potrebno je, da akcija očiščenja zajame celotno področje občine, kajti sicer se bo do že v prihodnjem letu okužila očiščena drevesa od še neočiščenih. Jule

V HRPELJSKI OBČINI BODO IZVOLILI ZADRUGNE SVETE 9. NOVEMBRA

V zvezi s pripravami na bližnje volitve v zadrugne svete in v odbore SZDL so bili te dni v hrpeljski občini množični sestanki, na katerih so razen zunanje in notranjepolitičnih vprašanj obširno razpravljali tudi o bodo-čih nalogah kmetijskih zadrug. Zato so upravni odbori KZ in predstavniki množičnih organizacij temeljito seznanili udeležence sestankov o pomenu teh volitev ter jim predložili v razpravo kandidatne liste za člane bodočih zadrugnih svetov in odbornikov vaških organizacij SZDL.

«SLOVENSKI JADRAN»

v vsako hišo Slovenskega
Primorja!

Kino

KOPER: 24., 25. in 26. oktobra francoski barvni film NANA, 27. in 28. oktobra angleški film BANDA Z LAVENDER HILLA, 29. in 30. oktobra ameriški barvni film cinemascope DAMA IN POTEPUH.

IZOLA: 25. in 26. oktobra angleški film BANDA Z LAVENDER HILLA, 26. oktobra (matineja) jugoslovanski film DOLINA MIRU, 27. in 28. oktobra ameriški barvni film NEPOZABNA PESEM, 29. in 30. oktobra ameriški barvni film BOBNI ONKRAJ REKE, 31. oktobra francoski barvni film SVET TIŠINE.

PIRAN: 25. in 26. oktobra ameriški barvni film SEDECI BIK, 27. in 28. oktobra francoski barvni film NE-NAVDNA BAJKA, 29. in 30. oktobra francoski film USODNA SRECANJA, 31. oktobra ameriški barvni film ZGODBA O GLEN MILLERJU.

PORTOROŽ: 24. in 25. oktobra ameriški barvni film SEDECI BIK, 26. oktobra francoski barvni film NE-NAVDNA BAJKA, 28. in 29. oktobra francoski film USODNA SRECANJA, 30. in 31. oktobra ameriški

barvni film ZGODBA O GLEN MILLERJU.

SECOVLJE: 25. oktobra ameriški barvni film RUMENO NEBO, 26. oktobra ameriški film VSI MOJI SINOV, 30. oktobra italijanski film BIGAMIST.

SMARJE: 25. oktobra italijanski film BIGAMIST, 26. oktobra ameriški barvni film RUMENO NEBO.

SKOFIJE: 25. oktobra francoski barvni film SVET TIŠINE, 26. oktobra ameriški film MODRI PAJCOLAN, 29. oktobra angleški film BANDA Z LAVENDER HILLA.

DEKANI: 25. oktobra ameriški film MODRI PAJCOLAN, 26. oktobra francoski barvni film SVET TIŠINE.

SEŽANA: 25. in 26. oktobra ameriški film MOŽ IZ KOLORADA, 28. in 29. oktobra francoski film TAJNICA MAJORJA TOMSA, 30. in 31. oktobra jugoslovanski film VELIKI IN MALI.

Radio KOPER

NEDELJA, 26. oktobra
8.00 Kmetijska oddaja: »Danes volim med agronomom in Drejo« — 8.30 Z mo nove oddore SZDL — Pogovor narodno pesmijo v nedeljsko jutro — 9.00 Najraje si zapojemo: »S pesmijo in besedo po Slovenski Istri« — 9.20 Zabavna glasba — 13.30 Za našo vas — 14.15 Igrajo Veseli planšarji — 14.30 Sosedni kraji in ljudje — 15.00 Vesti — 15.15 Glasba po željah.

PONEDELJEK, 27. oktobra
7.15 Glasba za dobro jutro, vmes ob 7.30 Vesti — 13.30 Vesti — 13.40 Kmetijski nasveti — 14.30 Sportni pregled — 14.40 Od melodije do melodije — 15.00 Vesti — 15.10 Dopolnilni poročajo.

TOREK, 28. oktobra
7.15 Glasba za dobro jutro, vmes ob 7.30 Vesti — 13.30 Vesti — 13.40 Kmetijski nasveti — 13.45 Odlomki iz oper — 14.20 Sola in življenje.

SREDA, 29. oktobra
7.15 Glasba za dobro jutro, vmes ob 7.30 Vesti — 13.30 Vesti — 13.40 Kmetijski nasveti — 13.45 Od melodije do melodije — 14.30 Okno v svet — 15.00 Vesti.

ČETRTEK, 30. oktobra
7.15 Glasba za dobro jutro, vmes ob 7.30 Vesti — 13.30 Vesti — 13.40 Kmetijski nasveti — 13.45 Prikljubljene melodije na harmoniki — 14.00 Glasba po željah.

PETEK, 31. oktobra
7.15 Glasba za dobro jutro, vmes ob 7.30 Vesti — 13.30 Vesti — 13.40 Kmetijski nasveti — 13.45 Od melodije do melodije — 14.30 Domače aktualnosti: »Gre za kooperacijo med ribiškimi podjetji«.

V zvezi z reorganizacijo kmetijskih zadrug se oddajata v družbeni ali zasebni zakup zadrugni gostilni:

V PODGRADU

z letnim prometom okoli 6.000.000 din

V SLIVJU

z letnim prometom okoli 3.000.000 din

Interesenti, ki izpolnjujejo pogoje za vodenje gostinskih obratov, naj dostavijo svoje ponudbe Odseku za gospodarstvo in komunalne zadeve pri Občinskem ljudskem odboru Hrpelje do 31. oktobra 1958, kjer bodo dobili podrobnejša pojasnila.

Občinski ljudski odbor Hrpelje

OBVESTILO

»Zdravstveni dom Koper« obvešča starše, da bo

CEPLJENJE PROTI OTROŠKI PARALIZI

vseh otrok, rojenih od 1. aprila 1957 do 31. marca 1958 po naslednjem vrstnem redu:

1. Dne 27. oktobra 1958:
v osnovni šoli Smarje — ob 8. uri v gostilni Križišče Puče — ob 9. uri v osnovni šoli Boršt — ob 10. uri v osnovni šoli Marezige — ob 11. uri v osnovni šoli Gradin — ob 12. uri v osnovni šoli Sočerga — ob 13. uri v osnovni šoli Gračiče — ob 13.30 v osnovni šoli Loka — ob 14. uri v osnovni šoli Črnotiči — ob 15. uri na matičnem uradu Črna kal — ob 15.30 v osnovni šoli Dekani — ob 16. uri

2. Dne 29. oktobra 1958:
v osnovni šoli Vanganel — ob 8. uri v osnovni šoli Pridvor (Sv. Anton) — ob 9. uri v osnovni šoli Prade — ob 9.40 v bolnici Valodoltra — ob 10.30 v osnovni šoli Kolomban — ob 11. uri v osnovni šoli Božiči — ob 11.30 v osnovni šoli Skoflje — ob 12. uri

3. Dne 28. in 30. oktobra 1958:
v otroški ambulanti ZD — Koper od 14.—16. ure

Otroke, rojene v letih od 1951 do vključno 1956, ki še niso prejeli zadnje tretje injekcije cepiva proti otroški paralizni, lahko starši pripeljejo k cepljenju na ustrezno cepišče v navedenih dneh.

Prosimo starše, da upoštevajo dan in uro, naznačeno na vabilu oziroma objavljeno v časopisju. Cepljenje stane 600 din. Vabila in potrdila o cepljenju prinese s seboj!

OBVESTILO

Specialistična ortopedska ambulanta v Valodoltri spet posluje v dopoldanskem času od 10.—12. ure, ker imajo oddaljeni bolniki dopolne boljše prometne zveze. Ordinacije bodo kot doslej ob ponedeljskih, sredo in četrtnih za odrasle in otroke, ob torkih pa samo za otroke.

Uprava bolnišnice Valodoltra

MALI OGLASI

VELIKO STANOVANJE v zasebni hiši z vrtom in dvoriščem na Skofijah I. zamenjam za dvosobno v Koprui ali neposredni bližini. Naslov v upravi lista.

BOGATO IZBIRO' NAOČNIKOV za odrasle in otroke, precizna šestila, logaritmična računalna dobite v največji izbiri pri tvrdki »VISTA«, Optika — foto, Trst, ulica Carducci 15, telefon 29-656.

ISČEM SOBO' v Koprui. Plačam dobro. Naslov v upravi Slovenskega Jadrana.

TROSOBNO STANOVANJE v Koprui zamenjam za enako ali dvosobno s kabinetom v Ljubljani. Naslov v upravi Slovenskega Jadrana.

Zaposlimo FINANČNEGA KNJIGOVODJO z večletno prakso ali z ekonomsko srednjo šolo in enoletno prakso. Plača po tarifnem pravilniku, nastop službe čimprej — Piranske soline Portorož.

PREKLIC

Preključujem neresnične obdolžitve Pogačnika Marijana, železniškega uslužbenca v Pivki, glede kraje jabolk ter se mu zahvaljujem, da je odstopil od tožbe.

Purkelje Roman, govorni delavec Gornje Ležeče

Tovarna pohištva »STIL' v Koprui razpisuje naslednja delovna mesta:

REFERENTA za plan in normative

pogoj: lesni tehnik ali absolvent delovodske šole z nekaj prakse v tehnični pisarni

KNJIGOVODJO

osebnih dohodkov bto in obračun norm

pogoj: absolvent ekonomske srednje šole ali nepopolne srednje šole s prakso v mezdni knjigovodstvu

ADMINISTRATIVNO MOČ z znanjem strojepisja

pogoj: znanje strojepisja

ZAHVALA

Ob nenadni smrti naše nepozabne stare mame

FRANČIŠKE HABJAN, roj. ČUK

se prisrčno zahvaljujemo vsem, ki so sočustvovali z nami, jo pospremili na njeni zadnji poti in ji darovali cvetje.

Postojna, 23. oktobra 1958.

Snaha Ivanka z otroki Majdo, Edo in Hinkom

Sporočamo žalostno vest, da smo izgubili iz naše srede dragega tovariša mojstra

Jožeta Bergmana

Pogreb pokojnika je bil v sredo, 22. oktobra 1958, v Ljubljani.

S preminulim tovarišem je naš kolektiv izgubil nenadomestljivega mojstra.

KOLEKTIV GRAVERSTVA, KOPER

Sporočamo žalostno vest, da je nenadoma umrl naš član

Jože Bergman

dolgoletni podpredsednik, član predsedstva in upravnega odbora Obrtne zbornice

Požrtvovalnega in dobrega tovariša bomo ohranili v trajnem spominu.

OBRTNA ZBORNICA ZA OKRAJ KOPER

OBČINSKI LJUDSKI ODBOR KOPER

SPOROČA ŽALOSTNO VEST, DA JE ZAHRBTNA

BOLEZEN NENADOMA STRLA

Jožeta Bergmana

POŽRTVOVALNEGA LJUDSKEGA ODBORNIKA

ČLANA ZBORA PROIZVAJALCEV

OBČINSKEGA LJUDSKEGA ODBORA KOPER

SLAVA NJEGOVEMU SPOMINU!

Barba Vane pravi...

Oh jej, komaj sem čakal, da bo teden naokoli, da se bom lahko komu potožil. Zelo me je namreč Juca vzel v precep, češ, povsod taka ofenziva proti navijalcem cen in špekulantom, ti pa noben ne zineš v svojem kotičku v Jadranu. Tako me napada in si ne znam drugače pomagati, da ji vrnem milo za drago; malo ji po-mežiknem in pravim: »Veš kaj, moja draga, včasih bi pa že lahko tudi ti kakšno rekla in še svoje prijateljice-gospodinje, s katerimi vedno nos tiščiš skupaj, bi nagovorila, da bi malo pošnčale okoli stojnic in pultov na tržnici in po trgovinah — na, pa bi jaz prišel lepo do podatkov. Tako pa se bojiš zamere ali kaj, bojiš se, da bi ti to pri tvojem prodajalcu škodilo in bi te še bolj upilil, če bi ga enkrat dala v časopis.«

Tak protinapad me sicer za nekaj časa reši Jucinega nerganja, vendar pa mi drugače prav nič ne pomaga. Vse gospodinje in njihovi podložniki — moške po domače — o teh zadevah lepo molčijo in mislijo, da je dovolj, če se s tem ukvarjajo za to plačani tržni nadzorniki. Sicer pa — če bi bila vsaka gospodinja obenem tudi tržni nadzornik, jaz spet ne bi imel nobenega dela, ker bi potem ne bilo več prekrškov zoper potrošnike in jaz bi bil ob službo. Da pa le ne bi kar tako letel v pokoj, se me je Juca ondan ne-

hote usmilita. Nekaj dni je namreč na moč godrnjala — skoraj se ji nisem upal pred oči — ker po vsem Koprui ni bilo moč dobiti surovega masla ali putra ali bura po domače. Nenadoma pa se Juca prismeje domov s celim zavikom te mlečne dobrote in se pohvali: »Vidiš, treba je imeti poznanstvo, prijatelje, zveze ali kakor se še temu pravi, pa je zadeva kaj enostavna: če ni na pulu za vse, je po koprskih mle-karnah pod pultom za prijatelje. Zapomni si, Vane, za vsako stvar je treba imeti prijatelje — tudi v socializmu,« je razpredala pregrešne misli. In prav nič ni bila jezna, ker je bilo »bura« celo nekoliko manj, kakor pa ga je plačala. Če bi maslo kupila pod normalnimi pogoji, bi bil že cel hudič v strehi. Ko bo tole prebrala, bom moral koj za teden dni spet nekam izginiti...

Na koprski tržnici je tudi mesnica. Od tam se mi je neki dan prišel pritožiti potrošnik, ki je hotel imeti kilo vampov. Prodajalec mu jih je dal 78 dek, zraven pa 22 dek krovjega vimena kot pristen in enakoveren nadomestek. Potrošnik s tem ni bil zadovoljen, ker ima o vimenu svoje mnenje, in je hotel kilo vampov. Prodajalec mu je za-brušil, da nekdo mora pač kupiti tudi vime; tega pa kupec kljub takšnemu prepričevanju le

ni maral. Zato je dobil samo 78 dek vampov, čeprav je zanje plačal 160 din, kakor da jih je cela kila. Pa še recite, če mesarji ne znajo...

Je bila prejšnji teden ista mesnica v sredo zaprta — pa ne za vse. Žilica mi ni dala miru in sem pokukal noter. Nič posebnega, le vajevec si je sekal meso zase, kakor je pravil. In ko sem ga pobaral, če je to mogoče in če bi lahko tudi meni kaj nasekal, me je potolažil, da si on sicer kaj takega sme in lahko privoščiti, da pa meni na žalost ne more ustreči. Seveda — če bi se poznala, potem bi bilo nekaj drugega...

Hudo so se mi zamerili tudi v gostišču Pri delfinu v Piranu. Nekaj me je lakota grudila, pa sva s prijateljem zavila na »marendo«. Kruh so nama kot povsod zaračunali po 10 din košček, ki pa je bil res samo košček in prav po mačehovski rezan, da bi lahko roman bral skozenj. Sva šla in sva z opeharjenim sotrpnihom nalašč stehala tak košček kruha za 10 din: potegnil je natanko 4 deke, kar pomeni, da ga Pri delfinu prodajajo po 250 din kilo. Nekoliko se mi pa to le zdi pretirano, kaj pravite?

Naj bo za danes dovolj, dragi prijatelji. Bom videl, če se bodo potrošniki in vsi drugi do prihodnjic kaj poboljšali, da vam bom lahko povedal kakšno svežo, kolikor se ne bom že sam spotaknil obnjo. Do tedaj pa lepo pozdravljeni!

Vaš Vane

NOGOMET

Spet neredi na igrišču

V primorskem nogometnem prvenstvu so v nedeljo odigrali popolno peto kolo z naslednjimi rezultati: Adria—Koper 3:1, Primorje—Anhovo 2:0, Rudar—Ilirska Bistrica 11:1, Tabor—Tolmin 4:3, Nova Gorica—Sidro 3:0 in Postojna—Branik 3:2. Med tednom pa so odigrali zaostalo tekmo med Novo Gorico in Koprom, ki jo je Nova Gorica odločila v svojo korist s 7:2.

Nedeljsko kolo je dalo nekaj presenetljivih rezultatov. Predvsem velja to za tekmo Adria—Koper. Lanski primorski prvak je letos povsem razočaral in vse kaže, da bo jesenski del tekmovanja zaključil na repu ali blizu repa tabele. Primer Kopra je zelo značilen, saj vzroke za neuspeh ne smemo iskati pri igralcih, ampak predvsem pri vodstvu. Medtem ko so se druge primorske enastorice skrbno pripravljale za prvenstvo, so Koprčani spali na stari slavi. Res je sicer, da se Koper bori s precejšnjimi finančnimi težavami in da so nekateri igralci odšli k vojakom, toda s takimi težavami se bori skoraj brez izjeme povsod. Vzemimo samo primer Postojne ali Sidra, kjer nekaj časa celo opreme niso mogli kupiti, pa so vendar dosegli vrsto odličnih rezultatov.

Prav bi bilo, da bi odbor sklical razširjeno sejo, na kateri bi se temeljito pomenili o vzrokih letošnjih neuspehov. Prav škoda bi namreč bilo, če bi nogomet v Kopru zamrl, saj je bil že na zelo vzpodbudni poti in si pridobil tudi že mnogo simpatij med občinstvom.

Toda nedeljsko kolo ni bilo presenetljivo le po rezultatih, ampak nas je žal presenetilo tudi z neljubimi incidenti. To velja zlasti za Postojno, kjer se določeni sodnik ob 15. uri sploh ni pojavil na igrišču. Ker je to v zadnjih dveh tednih že drugi primer neprihajanja sodnikov na tekme, bodo morali pristojni forumi vsotvar nekoliko resneje vzeti v roke in krivice tudi primerno kaznovati. Ker ni bilo sodnika, sta se obe moštvi sporazumeli za nje-

govega namestnika. Branik je začel tekmo z veliko voljo in kmalu vodil z 2:0. Postojnčani so se v nadaljevanju igre popravili, izenačili rezultat in prišli v vodstvo s 3:2. Mislimo, da ni prav nič važno, ali je Postojna dosegla pravilni ali nepravilni vodilni gol. Branik bi namreč moral tekmo v vsakem primeru nadaljevati in se pozneje pritožiti. Upamo, da bo v tem primeru primorska podzveza ostro nastopila in poučila moštva, da se morebitni spori rešujejo za zeleno mizo in ne na igriščih. Druga slaba novica je prišla iz Nove Gorice, kjer je hotelo občinstvo napasti sodnika na tekmi Nova Gorica—Sidro. Mislimo, da bo morala podzveza tudi ta primer skrbno proučiti, saj so se incidenti v Novi Gorici dogajali tudi lani. Kolikor ne bodo zalegli opomini in ukori, bo treba seči tudi po

najostrejšem sredstvu, to je zaporu igrišča.

Vsa ostala srečanja so se končala s pričakovanimi rezultati. Izjema je le dvoštevila zmag idrijskega Rudarja. Vse kaže, da so se Idrijsčani otresli začetne krize in da bodo v prihodnjih kolidih še marsikomu prekrizali račune. Do prihodnje nedelje je lestvica primorskega prvenstva tale:

Nova Gorica	5	5	0	0	23:8	10
Postojna	4	4	0	0	16:3	8
Tabor	5	3	1	1	18:12	7
Sidro	4	2	1	1	13:4	5
Primorje	5	2	1	2	9:11	5
Anhovo	5	2	0	3	10:11	4
Branik	5	2	0	3	11:13	4
Rudar	5	1	1	3	16:17	3
Koper	5	1	1	3	11:20	3
Tolmin	4	0	2	2	8:13	2
Adria	5	1	0	4	5:18	2
Il. Bistrica	2	0	1	1	3:13	1

Uspeh Izole na tujem igrišču

Edini primorski zastopnik v republiški nogometni ligi nas iz nedelje v nedeljo preseneča. V šestem kolu je Izola igrala neodločeno s celjskim Kladivarjem v Celju. Izolani so vodili vse do zadnjih minut igre z 1:0 in je Celjanom uspelo izenačiti samo s skrajnimi napor. To je že drugi pomembnejši uspeh Izole, ki je igrala neodločeno tudi z Ljubljano v Ljubljani. Primorski zastopnik je zdaj na šestem mestu prvenstvene lestvice. Če bo šlo tako naprej, se Izola ne bo treba bati

ODBOJKA
KVALIFIKACIJE V KOPRU

Odbojarska zveza Slovenije je ponudila Odbojarski podzvezi koprškega okraja izvedbo kvalifikacijskih tekmovanj za vstop v prvo republiško ligo. Tekmovanja bodo v Kopru v soboto, 25. oktobra popoldne in nedeljo, 26. oktobra dopoldne. Igrali bodo prvaki mamlborske skupine, Zirovnica, Elektra iz Ljubljane in zastopnik Primorske — koprski Partizan. Tekme bodo na igrišču za Slovensko gimnazijo.

Šport med koprskimi srednješolci

V soboto, 18. t. m., so dijaki ESS v Kopru slavili svoj tradicionalni praznik — Dan ESS. Ob tej priložnosti so med drugim organizirali veliko športno tekmovanje proti večnemu rivalu — gimnaziji. Tekmovali so moški in ženske v atletiki ter moški in košarki, v atletiki in košarki so dijaki ESS prepričljivo zmagali, medtem ko sta se ostala dvoboja, v malem roketu in šahu, končala neodločeno. Najbolj zanimive borbe so bile v atletiki, kjer je ESS skoraj v vseh disciplinah slavila dvojno zmago. Na tem tekmovanju se je zopet najbolj odlikovala dijakinja ESS Anica

Urbančič, ki je v skoku v daljavo postavila izreden rezultat 5,04 metra. Ta rezultat je za 3 cm boljši od skoka državne rekorderke Škrjančeve na zadnjem ekipnem državnem prvenstvu v Zagrebu. Ista tekmovalka je namreč s skokom 5,01 m zasedla prvo mesto.

REZULTATI

Atletika — Moški

- Tek na 100 m: 1. Dornik 12,5;
2. Bandelj 12,6.
Tek na 400 m: 1. Dornik 57,4;
2. Kovačič 60,2.
Skok v daljino: 1. Bandelj 5,78 metra; 2. Kovačič 5,12 m.
Skok v višino: 1. Bandelj 150 centimetrov; 2. Lovrečič 145 cm.
Met krogle: 1. Lenarčič 11,07 m;
2. France 10,56 m.

Ženske

- Tek na 60 m: 1. Urbančič 8,6;
2. Logar 9,2.
Skok v daljino: 1. Urbančič 5,04 metra; 2. Hrovatin 4,16 m.
Skok v višino: 1.—3. Melan, Hrovatin, Taljat 125 cm.
Met krogle: 1. Urbančič 9,22 m;
2. Šalamun 8,10 m.
Košarka: ESS : Gimnazija 28:21
Mali roketmet: ESS : Gimnazija 12:12.
Šah: ESS : Gimnazija 2:2.

Posvetovanje v Kopru

V Kopru je bilo te dni posvetovanje občinskih svetov za telesno vzgojo in občinski komisij za telesno vzgojo. Posvetovanje je sklical okrajni svet za telesno vzgojo, da bi ugotovili, kako napredujejo prizadevanja za razširitev telesne vzgoje v delovnih kolektivih in na podeželju. Glede tako imenovane rekreativne telesne vzgoje so ugotovili nekaj uspehov, vendar bo potrebno na tem področju še mnogo prepričevanja. Glede telesne vzgoje na podeželju pa so poudarili, da bi morale zadrge nuditi kmečki mladini večjo pomoč.

NA MILJSKIH HRIBIH SO ZAPELI KRAMPI
PROSTOVOLJNIH DELAVCEVRešitev trenutnega problema
ima veliko bodočnost

Miljski hribi dobivajo v zadnjih letih živahnejše lice. Število njihovih prebivalcev nenehno raste, pa tudi domači in tujski promet se večata. Ta ugotovitev je narekovala, da so že pred časom uredili na strogo se vzpenjajoči cesti, ki pelje v Hrvatin, izogibalšča za vozila in ceste v toliko razširili, da lahko po njej enosmerno vozijo tudi avtobusi. Vendar je to le začasna rešitev, ki pa že vpije po dokončni ureditvi tamkajšnjega cestnega omrežja, da ne bo nepotrebnega zastoja v prometu.

Da bi bila rekonstrukcija te ceste kar najboljša in izvršena v čim krajšem času, so vaščani Miljskih hribov na zboru volivcev sklenili organizirati prostovoljno delo, ki bo predvidoma zajelo okrog 10.000 delovnih ur. Tej pobudi je prisluhnil delovni kolektiv tovarne Tomos, katerega člani sestavljajo velik odstotek števila tamkajšnjih prebivalcev, in namenil šest milijonov dinarjev za najnujnejša obnovitvena dela. Razumevanje so tudi pokazali lastniki tistih zemljišč, ob katerih pelje cesta, saj so pripravili donatorji skupnosti toliko metrov svoje zemlje, kot je je potrebno za najnujnejšo razširitev ceste.

Pod vodstvom posebnega krajevnega gradbenega odbora in tamkajšnjih množičnih organizacij so se Hrvatiničani že lotili izvajanja sklepa o razširitvi ceste. Tako se je minulo nedeljo udeležilo okrog 50 vaščanov prostovoljnega dela in z veliko vnemo so zasadili krampe in lopate v novo traso. V nedeljo pa, ko bodo volitve v nove odbore SZDL, bodo to akcijo še povečali, saj hočejo z delom dokazati svojo soglasnost s programom Socialistične zveze delovnih ljudi. Med

tednom bodo obnavljale ceste tudi žene, posebna skupina starih kamnosekov z Miljskih hribov pa bo obdelovala kamenje za gradnjo obcestnih zidov.

Ta prizadevnost domačinov naj bi vsekakor našla razumevanje tudi med delovnimi kolektivi in upravami tistih podjetij, ki bi graditeljem lahko priskočili na pomoč s prevoznimi sredstvi in bi tako neposredno pomagale k nadaljnjemu razvoju turizma ob ankaranski obali. Sliči se namreč, da želijo prebivalci Miljskih hribov in obalnih krajev popraviti cesto Valdoltra—Barizoni—Miljski hribi ter tako dograditi zanimivo in za turiste privlačno krožno cesto, ki bi peljala skozi kraje, od koder je čudovit razgled na Koper tja do Pirana, na Gradež in na Trst ter njegov zaliv.

ZA IDEOLOŠKO VZGOJO
OBČANOV

Ideološka komisija pri občinskem komiteju ZKS v Hrpeljah je organizirala več študijskih predavanj, na katerih razpravljajo o Programu ZKJ in sklepah VII. kongresa ZKJ. Področje občine je razdeljeno na šest študijskih središč s šestimi predavanji na teden. Predavanja vodi 22 predavateljev. Kaže, da je zanimanje za ta predavanja veliko, saj je 80% udeležba glede na oddaljenost vasi od študijskih središč zadovoljiva. Zaključek teh predavanj je predviden za konec decembra, medtem pa bo ideološka komisija pripravila načrt za prirejanje predavanj v gospodarskih organizacijah ter predavanj za široko javnost pod okriljem Ljudske univerze. Pričetek teh predavanj bo predvidoma v januarju.

Mladi graditelji so se vrnili

Pred dnevi so se vrnili domov brigadirji iz našega okraja, ki so v sklopu II. pomurske mladinske del. brigade sodelovali v Sentjurju na Dolenjskem pri gradnji avtomobilske ceste »Bratstva in enotnosti«. Več kot 50 mladink in

mladincev koprškega okraja je svojo nalogo častno izpolnilo in večina med njimi je v dveh mesecih in pol izdatno prispevala, da je bila ta brigada sedemkrat proglašena za udarno in za eno izmed najboljših, saj je osvojila tudi dve posebni pohvali Glavnega štaba MDB in dve pohvali štaba naselja.

Z udarniško značko se je v koprski okraj vrnilo 24 mladincev in mladink, kar je brez dvoma lep dokaz prizadevnosti naših brigadirjev, na katere smo lahko res ponosni.

Te dni pa je bila II. primorsko-gorenjska mladinska delovna brigada »Ivana Škvarca—Modrasa« že v prvi dekadi proglašena za udarno. V tej brigadi je več kot 40 brigadirjev iz našega okraja in kaže, da bodo sdilili zgledu I. primorsko-gorenjske brigade, ki dela v Mokricah na Dolenjskem in je bila za svoje delo že večkrat proglašena za udarno.

Občinski praznik
v Loški dolini

Preteklo nedeljo so prebivalci Loške doline nad vse slovesno proslavili svoj občinski praznik. Že v dopoldanskih urah so zastopniki množičnih organizacij in oblasti na Ulaki nad Starim trgom položili vence pred tamkajšnji spomenik padlih borcev in žrtev fašističnega nasilja. Nato je akademski slikar Dušan Petrič v imenu društva likovnih umetnikov ob navzočnosti ljudskih poslancev Janeza Hribarja in Matevža Haceta odprl retrospektivno razstavo del akademskega slikarja-domačina Lojze Perka, ki je s svojimi slikami prikazal tesno povezanost z domačo zemljo. Zato ni čudno, da je razen portretov, ki so pravi biseri njegovega dela, največji poudarek na krajinah s Cerkljskega jezera. Razstava bo odprta do konca meseca.

kje so ladje

P/I »BIHAČ« je 17. oktobra priplula iz Benetk v Trst, kjer je v popravilu v suhem doku v ladjedelnici.

P/I »DUBROVNIK« je v klasifikacijskem popravilu v Remontni ladjedelnici Špolske plobe v Piranu.

M/I »GORENJSKA« je 21. oktobra priplula v Šibenik, kjer raztovarja.

P/I »GORICA« je 19. oktobra odplula iz Ploč za Rotterdam.

P/I »LJUBLJANA« je 18. oktobra priplula iz Zdanova v Šibenik, kjer raztovarja priplavano blago.

M/I »MARTIN KRPAN« je 22. oktobra priplula na Reko, kjer raztovarja.

P/I »NERETVA« je 8. oktobra odplula iz Sfaxa za Rotterdam.

P/I »POHORJE« je 13. oktobra odplula iz Singapura za Kontinent in prispe na tej poti 1. novembra v Aden.

P/I »ROG« je 15. oktobra odplula iz Eleusis Bay za Emden, kamor bo predvidoma priplula 30. oktobra.

P/I »ZELENGORA« je 20. oktobra odplula iz Cuddaloreja za Kakinado.

ZA 11% JE BIL LETOSNJI IZVOZ VEČJI v prvih četrtletjih, kot lani v istem časovnem razdobju, uvoz pa se je povečal za 5%. Skupna vrednost izvoza je doslej dosegla 93 milijard dinarjev, medtem ko je skupna vrednost uvoza ocenjena na približno 159,5 milijarde dinarjev.

ROKOMET

V Piranu sta gostovali v nedeljo roketmetni ekpi Mladost in Planika iz Kranja. Mladost je premagala Planiko s 19:15, medtem ko je Piran premagal Planiko s 26:17. Drugo moštvo Pirana pa je izgubilo tekmo z Mladostjo s 13:20, medtem ko je premagalo Planiko z 19:8. Ženska ekipa Pirana pa je v prvenstveni tekmi v okviru republiške lige premagala kranjsko Mladost z 10:5.

NA KRATKO

V Idriji so se te dni sestali smučarski funkcionarji in se pomenili o letošnji sezoni. Med drugim so sklenili, da bodo poslali na vse pomembnejše zimsko-sportne predele instruktorje. Društvena tekmovanja se bodo začela takoj, ko zapade sneg. Meddruštvena tekmovanja bodo 4. januarja, prvenstvo primorske smučarske podzveze pa bo 17. in 18. januarja. Za društvena sankarska tekmovanja so določili enajsti januar.

POLJSKO LADJEDELNIŠTVO

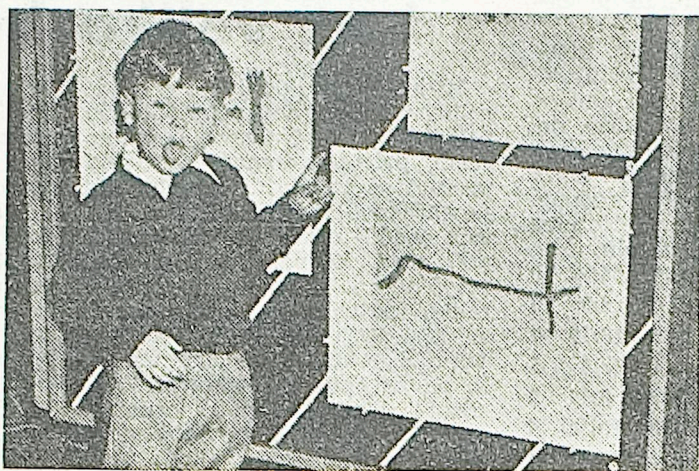
Ladje delnice v Gdansk, Gdani in Štećinu gradijo štiri tipe trgovskih in prav toliko tipov ribiških ladij, pa še remorkerje in vlačilce. Največje ladje, ki so jih doslej zgradili na Poljskem, so tramperji tipa »Marcel Novotko« z nosilnostjo 10.000 ton. Spomladi je Indonezija naročila štiri ladje po tisoč ton nosilnosti. Prevažale bodo kopro med Celebesom in Moluki. Poljska jih bo zgradila v zameno za kopro. Tudi s SZ so Poljaki sklenili sporazum o dobavi novih in popravku starih ladij v letih 1958—1960 za skupni znesek 178 milijonov rubljev. Zgradili ji bodo tudi več posebnih ladij za prevoz lesnega gradiva.

NAJKRAJŠA REKA V JUGOSLAVIJI

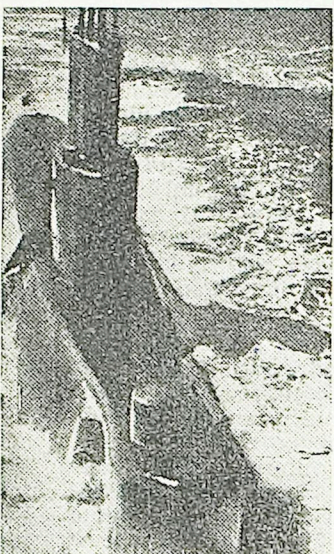
Industrijski Omiš v Srednji Dalmaciji ni znan samo po svojem slikovitem položaju ob ustju reke Cetine in bližnjem mogočnem slapu Gubavici z veliko hidrocentralo, Omiš je tudi mesto z najkrajšo reko v naši državi. Rečica BRZET, močna, da žene na svojem komaj sto metrov dolgem teku več mlinov, bruha v njegovi sosesčini z vsilo izpod pečin in se dober streljaj dalje že izliva v morje, daje pa toliko vode, da bi zadoščala za vsa omiško okolico.

Zadnji posnetek filmske igralkice Elisabeth Taylor, ki je »iz gmotnih razlogov« spet začela nastopati v filmu. Trenutno ima glavno vlogo v filmu »Mačka na sklopni postelji«. Pravi jo pa, da se bo v kratkem zopet omožila z nekim bogatim oboževalcem.

Otroci in opice. V Londonu so nedavno odprli slikarsko razstavo, na kateri so razstavili dela dveh otrok in treh opic. Kritiki, ki se spoznajo na umetnost, so soglasno ugotovili, da so »dela« odločno abstraktna.

ATOMSKA PODMORNICA »SEAWOLF« se pojavlja iz morja v pristanišču New London, kakor jo je ujela v tistem trenutku fotografirska kamera iz helikopterja. Podmornica je na svoji poskusni vožnji ostala pod vodo nenehno dva meseca (61 dni).

RDEČI KRIŽ V ZNAMKAH

Znamke z znakom Rdečega križa so pri mnogih zbirateljih iskane. Doslej je izšlo v 90 državah 242 izdaj te vrste z 843 vrednotami. Nedavno je izdala Nemška demokratiška republika tri take znamke. Na dveh je upodobljen Švicar Jean Henri Dunant, na čigar pobudo so se leta 1863 zastopniki 14 držav zedinili za ustanovitev mednarodnega RK, kar se je izvršilo že leto dni kasneje z Zenevsko konvencijo.

Vseučiliška knjiga v Pragi

Ustanovljena istočasno s slovitim Karlovo univerzo vred, leta 1348, slavi letos svoj 610. jubilej. Je najstarejša in največja znanstvena knjižnica v

WALEŠKI PRINC

Po več kot šeststoletni tradiciji nosi naslednik angleškega prestola naslov »waleški princ«. Zadnji ga je prejel pred 47 leti kasnejši kralj Edvard VIII., zdaj v pregnanstvu živeči vojvoda Windsorški, stric sedanje kraljice. Naslov waleškega princa dajejo prestolonasledniku običajno takrat, ko dopolni šestnajst let. Sedanji prvorojenec angleške vladarice pa ima komaj devet let. Da je sedem let prezgodaj prejel uradni prestolonasledniški naziv, povezujejo določeni krogi z dokončno odločitvijo princese Margaret, ki si hoče urediti življenje po svoje brez tradicionalnih spon in dvorskih vezí.

Ceškoslovaški. Svoje bogate zbirke, ki obsegajo nad 2.570.000 knjig, ima nameščene v zgodovinski zgradbi praškega Klementinuma in po nekaterih gradovih v okolici Prage. Število knjig narašča letno za nekako 40.000 izvodov. Skladišča, kabineti in delovni prostori zajemajo 43.000 kv. metrov površine. Svoja dela zamenjava z 31 državami. Evropski unikat praške univerzitetne knjižnice je »Katalog portretov«.

ADAMSOV NASLEDNIK. Ker je bil osební Eisenhowerjev svetovalec Adams zapleten v škandalozno korupcijsko afero, si je moral ameriški predsednik poiskati za to delo drugega sodelavca. Našel ga je v osebi upokojenega generala Wiltona B. Persons, ki je s tem postal eden najbolj vplivnih ljudi v ZDA. Na sliki ga vidimo, kako v prisotnosti Eisenhowerja prisega na Biblijo, da bo po vesti in zakonu in ne kot Adams opravljal svojo novo dolžnost.

NIZKO FRIZURO, prosim! Kje neki, kot v Ameriki, je v Shreveportu cirkus, ki se ponaja z zanimivo točko v svojem programu: trimsečni osliček Pancho sedi na brivski stol, njegov dresser Hugh Kennedy pa se ga loteva kot frizer.

— Obveščamo imetnika srečke številka 1307, da je danes zadnji rok za dvig stotomilijonske premije ...

ASFALTNO JEZERO

Pred 460 leti je Krištof Kolumb odkril razsežni otok Trinidad, ki leži pred venezuelsko obalo ob izlivu reke Orinoco. Velik je približno za četrtino LR Slovenije. Posebnost na njem je asfaltno jezero. Dolgo 800 m, široko 500 metrov pokriva 40 hektarov sveta. Izgleda kot navadno jezero, tudi njegovo obrežje se ne loči od okolice. Jezersko korito pa je napolnjeno s črno zemeljsko smolo, to je z naravnim asfaltom. Gladina je nekoliko vbočena, konkavna. Površina je trdna, da je možno hoditi po njej. Pod nogami se ne vda nič več kot na asfaltirani cesti. Asfalt sekajo s sekirami, tako je trd. Kepe zmečejo na vozčke, ki jih z jekleno vrvjo potegnajo po bregu navzgor do ceste. Tam asfalt v posebnih kotlih segrevajo, da izhlapi voda, nato ga nalijejo v sode in naložijo na ladje, ki ga poneso v vse dele sveta. Letno odkopijejo nad 300.000 ton asfalta. Srečna okolnost

je, da se odkopani deli jezera čez noč spet napolnijo z novim asfaltom in je jezero praktično neizčrpno. V zadnjem času so odkrili pod jezero še nafto, zato je resnično neprecenljive vrednosti.

UMETNI VOSEK

Doslej so edino Nemci razpolagali s strogo tajnim postopkom pridobivanja voska iz rjavega premoga. Njihovemu »voščnemu« monopolu pa so zdaj napravili konec beloruski znanstveniki, ki so iznašli načln pridobivanja voska iz šote. V prah zmleto šoto polivajo s posebne vrste bencinom, kar jim da bitumen, ki vsebuje 56 odstotkov voska. Primesi očistišeni umetni vosek prav nič ne zaostaja za naravnim. Industrija ga uporablja v mnogih panogah, n. pr. v papirni, usnjeni in d šavni. Največ voska potrebuje metalurgija za natančne odlitke.

VINARSTVO V SZ

Površina vinogradov znaša v SZ blizu 550.000 hektarov. Z vinogradništvom se ukvarja blizu 12.000 kolhozov in 256 za to specializiranih sovkhozov. Lani so pridelali okrog 50 milijonov hektolitrov vina.

Najvažnejše vinorodne kraje ima SZ v Moldaviji, Ruski federaciji ter v kavkaških in srednjeazijskih republikah. Gojijo nad 400 vrst in 120 posebnih vinskih trt. Povprečno obsega kolhoz 90 do 150 ha vinogradov, so pa posamezni kolhozi in sovkhozi tudi s 500 in več hektari vinogradov. Njihovo površino venomer širijo. Posebno večajo nasade namznega grozdja. Samo lani so kolhozi nasadili nad 80.000 ha novih vinogradov. V predrevolucijski Rusiji je znašala površina vinogradov 184.000 vinogradov.

SONCE PROUČUJEJO. V bližini Standforda v Kaliforniji (ZDA) je prof. Ronald Bracewell postavil velikanski radioteleskop in sončno baterijo, sestavljeno iz vrste paraboličnih zrcal. Ob uporabi televizijskih valov bo Bracewell s to napravo proučeval prirodne pojave v sončni atmosferi.

Jack London:

20

SMOKE-BELLEW

»No, Dimač, ali ni bila to božanska slutnja? Od kod ta slutnja? Za to stvar ni besed. Vedel sem, da boš dobil. To je vse. Ako bi bil tvoj dolar padel na katerokoli drugo številko, bi bil prav tako dobil. Kadar je slutnja prava, dobiš, pa če bi se tudi branil.«

»Recimo, da bi zadela dvojna ničla?« je vprašal Dimač, ko sta šla k točilni mizi.

»Teda bi se tvoj dolar ustavil na dvojni ničli,« je bil Čokov odgovor. »Ne ogneš se ji. Slutnja je slutnja. Saj si videl na lastne oči. Vrniva se k mizi! Zdaj, ko sem tebi pripomogel do dobička, slutim, da bom tudi jaz sklatil nekaj hrušk.«

»Pa menda ne igraš po sestavi?« ga je vprašal Dimač čez deset minut, ko je Čok izgubil sto dolarjev.

Čok je nejevoljno stresel z glavo, ko je položil igralne koščice v bližino številke 3, 11 in 17 ter še posebej eno na zeleno barvo. »Tisti igralci, ki igrajo po sestavi, so gotovo s samim peklenskim zvezi,« se je obregnil, ko je upravitelj pograbil k sebi vse njegove koščice.

Spočetka je Dimač opazoval igro brez posebnega zanimanja, nenadoma pa je nekaj šinilo vanj in začel je opazovati vsako malenkost, kroženje krogla in vrtenje kolesa. Igral pa ni, ampak se je zadovoljil z opazovanjem. Kljub temu je bilo njegovo zanimanje tako živo, da ga je Čok komaj odvel od mize.

Upravitelj je vrnil Čoku vrečo z zlatim prahom, ki mu jo je moral dati v zalog, in mu dal listek, na katerem je bilo zapisano: »Vzemi dolarjev 350.000!« Čok je odnesel

vrečico in listek v drugi konec sobe in izročil oboje tehničarju, ki je sedel za zlato tehtnico. Ta je iz vrečice izsul za tri sto petdeset dolarjev zlatega prahu in jo potem vrnil Čoku.

»Tvoje slutnje tudi spadajo k tistim presnetim sestavam,« se je norčeval Dimač.

»Ampak igrati sem pa le moral nanje, da sem vsaj spoznal resnico, ali ne?« je odgovoril Čok. »Dokazati sem ti hotel, da slutnje res so.«

»Le potolaži se, Čok,« se je smejal Dimač. »Mene je pravkar prešinila slutnja...«

Oči so se Čoku zablestele. »Kakšna pa? Zgani se in igray pri tej priči!«

»Moja slutnja ni take vrste, Čok. Iz te slutnje si bom napravil tak sestav, da jim bom lepega dne celó številke pobral z rolete.«

»Sostav!« je vzdihnil Čok in premeril tovariša z izrazom največjega sočutja. »Dimač, poslušaj dober svet in pusti sestave v nemar! Sostavi so izguba. V sestavih ni slutenj.«

»Prav zato jih imam rad. Sostav temelji na številkah. Kadar zadeneš pravi sestav, ne moreš več zaigrati. Po tem se loči od slutnje. Človek nikdar ne ve, kdaj se bo dobra slutnja sprevrgla v slabo.«

»Jaz pa poznam mnogo sestavov, ki so se slabo obnesli, a nikoli še nisem videl takega, ki bi bil dober.« Čok je pomolčal in globoko vzdihnil. »Čuj, Dimač! Če so ti sotavi začeli rojiti po glavi, bo najbolje, če se kar takoj nameriva nazaj v snežene pustinje.«

V prihodnjih tednih sta prijatelja le tu pa tam igrala kaj malega. Dimač je večinoma sedel sklonjen nad roletu pri »Losjem rogu«, Čok pa je čedalje bolj razodeval voljo za novo potovanje.

Nekega dne mu je predlagal stampedo dve sto milj daleč po Yukonu navzdol. Takrat pa je Dimač krepko stopil na noge.

»Poslušaj me, Čok,« je rekel, »jaz ne grem. Ta pot bo trajala deset dni in v tem času bom že tako obdelal

svoj sestav, da bo držal. Že sedaj si upam z njim igrati in dobiti. Za kakega vruga me pravzaprav nameravaš vlačiti okoli po deželi?«

»Dimač, moja dolžnost je, paziti nate. V tvoji glavi ni zadnje čase, kakor bi bilo treba. Sel bi s teboj na pohod proti Jerihi ali pa na severni tečaj, da bi te le odstranil od tiste mize.«

»Že dobro, Čok! Toda zapomni si, da že nosim dolge hlače in da znam jesti meso. Vse, kar boš odstranjeval od tiste mize, bo zlato, ki ga bom dobil s svojim sestavom. Zdi se mi, da ga boš moral vzeti s pasjo vprego.«

Namesto da bi odgovoril, je Čok vzdihnil.

»In zapomni si: nočem, da igraš na svojo roko,« je nadaljeval Dimač. Dobitek bova delila, za začetek pa potrebujem ves denar, kar ga imava. Sostav je še mlad in najbrž jo bom nekajkrat izkupil, preden bo stvar stala na trdnih nogah.«

Dimač je dolge ure in dneve opazoval roletu.

Končno je naznanil, da je pripravljen. Čok je bil slabe volje, in je prerokoval nesrečo. Ko je spremljal prijatelja k »Losjemu rogu«, mu je bilo, kakor bi šel za pogrebom. Dimač si je kupil cel kup igralnih koščic in sedel za mizo poleg upravitelja rolete. Kolo se je vrtele, krogla je krožila, čas je potekal, toda Dimač se vedno ni postavil niti ene koščice. Čok je postajal nestrpen.

»Zaleti se vendar, tak daj se!« je silil. »Začni s pogrebom, da ga bo prej konec. Kaj pa je s teboj? Ali si dobil mrzle noge?«

Dimač je odkimal in čakal. Deset ali petnajst iger je minilo, potem pa je nenadoma postavil deset dolarskih koščic na številko 26. Številka je dobila in upravitelj je porinil Dimaču tri sto petdeset dolarjev. Zopet je minilo deset, dvajset, trideset iger, pa je Dimač položil deset dolarjev na 32. Znova je priigral tri sto petdeset dolarjev.

»Slutnja!« je razburjeno šepetal Čok prijatelju na uho. »Jahaj na njej! Jahaj!«

Preteklo je pol ure, ne da bi se Dimač ganil. Potem pa je položil deset dolarjev na 34 in dobil.